

SIGHIȘOARA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI
SIGHIȘOARA

AGENDA LOCALĂ 21 – PLANUL LOCAL DE DEZVOLTARE DURABILĂ A MUNICIPIULUI SIGHIȘOARA

SIGHIȘOARA
2004

Proiect PNUD ROM 98/012, 0033238

Copyright © 2004 Primăria Sighișoara, România

Str. Muzeului, nr. 7, 545400, Jud. Mureș

Tel: 0265/77 12 80

Fax: 0265/77 12 78

E-Mail: primaria@elsig.ro

Pagina web: www.sighisoara.org.ro

© 2004 Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă

Str. Alexandru Philippide, nr. 15, Sector 2, București

Tel: +4021 201 14 02

Fax: +4021 201 14 02

E-Mail: office@sdpn.ro

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al PNUD

Document apărut cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Fundația „Mihai Eminescu”.

Expertiză tehnică acordată de Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă

S I G H I Ș O A R A

Comitetul Local de Coordonare – CLC

Ioan Dorin Dăneșan – inginer, primarul municipiului Sighișoara
Larga Stelian – medic, Spitalul Municipal Sighișoara
Adriana Mureșan – Agenția de Dezvoltare Regională Centru
Dănuț Ștefănescu – inginer, inspector șef Inspectoratul de Protecție a Mediului
Nicoleta Hațiegan – economist, director S.C. Hochland S.A.
Hâncu Cecilia – inginer, director S.C. Târnavă S.A.
Pora Ioan – inginer, inginer șef tehnic S.C. Stimet S.A.
Ciotloș Ioan – inginer, director tehnic S.C. VES S.A.
Ana Nicolae – inginer, manager S.C. Savely S.R.L.
Fabian Emil – inginer, director S.C. Apa Termic Transport S.A.
Schubert Ioan – informatician, director S.C. Transtex S.A.
Una Melinte – notar, Biroul Notarilor Publici
Goța Alexandru – medic stomatolog, președinte Fundația “Sighișoara Durabilă”
Dorothy Tarant – președinte Fundația VERITAS
Hegbeli Marian – analist programator, Asociația pt. Protecția Consumatorilor
Scherrer Karl – Asociația “Școala din Deal”
Dinu George – inginer, reprezentant asociației de locatari și proprietari
Szabo Dionisie – preot, reprezentant culte
Szakacs Laszlo – profesor, reprezentant minorități
Buicu Florin - medic, director Spitalul Municipal
Marius Hârtoagă – reprezentant mass-media
William Blacker – jurnalist, reprezentant Fundația Mihai Eminescu
Pusztai Tibor – reprezentant sindicate

Biroul Agenda Locală 21:

Daniela Oprea
Victor Moldovan

Consultanță din partea Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă - CNDD:

Călin Georgescu – Director de proiect
George Romanca – Coordonator pentru orașele Arad, Bolintin Vale, Mediaș, Sibiu, Sighișoara, Târgoviste
Radu Vaduianu – Coordonator pentru orașele Câmpina, Falticeni, Pitesti, Târgu Jiu și Vatra Dornei
Tania Mihu – Consultant SDNP, Coordonator Programe – Proiecte
Dan Apostol – Consultant editorial, publicistic și enciclopedic
Carmen Năstase – Coordonator financiar
Bianca Bacinschi - comunicare
Adrian Voinea – Specialist IT

Grupul de lucru nr.1 – Social

Popa Petronia, coordonator – asistent social, membru Fundația “Floare de colț”

Stângu Adriana – profesor, director Gimnaziul de stat “Miron Neagu”

Ligia Pintican –președinte Fundația “Tineri pentru misiune”

Carmen Lupea – asistent social, insp. asistență socială Primăria Sighișoara

Ivanițchi Adrian – manager progr. Centrul Educațional Interetnic pt. Tineret

Itu Ioana – manager progr. Centrul Educațional Interetnic pt. Tineret

Grupul de lucru nr.2 - Economic

Ana Boboc, coordonator – inginer S.C. Weber S.R.L.

Farczadi Francisc – inginer, Distrigaz

Măiță Livia – economist, S.C. Hochland S.A.

Vasilile Lucuță – inginer, S.C. VES S.A. Comp. Tehnic

Claudiu Ferezan – economist, contabil șef S.C. Apă, Termic, Transport S.A.

Grupul de lucru nr. 3 - Mediu

Eugen Roșca, coordonator – profesor, președinte Clubul cercetașilor

Ben Mehedin – inginer, Fundația Veritas

Jsigmond Attila – inginer, Fundația “Sighișoara Durabilă”

Hartel Tibor – profesor, Lic. Mircea Eliade

Hurubian Ioan – profesor, Lic. Mircea Eliade

Năut Ana – subinginer, inspector de mediu Primăria Sighișoara

Grupul de lucru nr. 4 - Cetate, turism, monumente

Gherca Adrian, coordonator – inginer, manager S.C. “Prințul Dracula”

Antihi Adriana – muzeolog, director Muzeul de Istorie Sighișoara

Mehes Dorel – consilier S.C. VES S.A.

Țărâlungă Lucia –director Biblioteca municipală Sighișoara

Fabini Wilhelm - profesor

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte adresat de Reprezentantul Rezident al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România</i>	7
<i>Cuvânt înainte adresat de Primarul Municipiului Sighișoara</i>	9

I. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ 11

I.1. EVALUAREA RESURSELOR NATURALE 11

I.1.1. AȘEZAREA GEOGRAFICĂ ȘI RELIEFUL	11
I.1.2. CLIMA	11
I.1.3. RESURSELE PRIMARE ȘI SECUNDARE	11
I.1.4. ZONE EXPUSE RISCURILOR NATURALE ȘI ANTROPICE	12

I.2. MEDIU 12

I.2.1. Apa	12
I.2.1.1. Infrastructura	12
I.2.1.2. Sursele de apă potabilă de pe teritoriul administrativ al municipiului	13
I.2.1.3. Sursele de apă potabilă din afara teritoriului administrativ al municipiului	13
I.2.1.4. Izvoarele naturale	13
I.2.2. Aerul	14
I.2.2.1. Calitatea aerului	14
I.2.3. Aspecte legate de biodiversitate	15
I.2.3.1. Vegetația	15
I.2.3.2. Flora lemnoasă	16
I.2.3.3. Flora erbacee spontană	16
I.2.3.4. Fauna	16
I.2.4. Gospodărirea deșeurilor	17

I.3. ECONOMIA 18

I.3.1. Sectorul terțiar, infrastructura edilitară și dezvoltarea urbană	18
I.3.1.1. Transporturile	18
I.3.1.2. Comunicațiile și mass media locale	19
I.3.1.3. Sistemul bancar	19
I.3.1.4. Infrastructura edilitară și dezvoltarea urbană	19
I.3.1.5. Fondul imobiliar construit cu destinația de locuință	20
I.3.1.6. Spațiile verzi, terenurile sportive, locurile de joacă	20
I.3.2. Energia	21
I.3.3. Forța de muncă	21
I.3.4. Situația economică	22
I.3.4.1. Industria	22
I.3.4.2. Intreprinderi mici și mijlocii	23
I.3.4.3. Agricultură	24

I.4. CAPITALUL SOCIAL ÎN SIGHIȘOARA 26

I.4.1. Populația	26
I.4.2. Viața religioasă	26
I.4.3. Comunitatea rromilor	26
I.4.4. Formarea resursei umane	27
I.4.5. Starea de sănătate	27
I.4.6. Ocrotirea sănătății	27
I.4.7. Asistența socială	27
I.4.8. Centre de îngrijire	28
I.4.9. Societatea civilă	28
I.4.10. Educația formală și informală	28
I.4.11. Cultura	29
I.4.12. Instituții culturale	29
I.4.13. Festivaluri	30
I.4.14. Sport	30

I.5. CETATE, TURISM, MONUMENTE 31

I.5.1. Introducere	31
I.5.2. Arhitectură și ambient	32
I.5.2.1. Arhitectura militară	33
I.5.2.2. Arhitectura ecleziastică	34
I.5.2.3. Arhitectura civilă	35
I.5.2.4. Conservarea și restaurarea monumentelor istorice	36
I.5.3. Turismul	37

II. OBIECTIVE 39

II.1. MEDIU 39

II.1.1. Obiective pe termen mediu	39
II.1.2. Obiective pe termen lung	39
II.1.3. Biodiversitate	39
II.1.4. Managementul deșeurilor	40

II.2. ECONOMIE 40

II.2.1. Industrie	40
II.2.2. Agricultură	41

II.3. SOCIAL 41

II.4. CETATE, TURISM, MONUMENTE 42

III. PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE 45

III.1. OBIECTIVE GENERALE 45

III.2. ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE 45

M U N I C I P I U L

III.2.1. Managementul resurselor umane	45
III.2.2. Eficientizarea comunicării și managementului serviciilor	46
III.2.3. Realizarea compatibilității instituționale cu UE	46
III.2.4. Managementul relației cu cetățenii	46

III.3. PROIEȚIA FINANCIARĂ	46
III.4. OBIECTIVELE SPECIFICE ȘI PROIECTE IDENTIFICATE	48
IV. PROIECTE PRIORITARE	59

S I G H I Ș O A R A

Cuvânt înainte

adresat de Reprezentantul Resident al Programului Națiunilor Unite
pentru Dezvoltare în România

Agenda Locală 21 (AL21) a fost elaborată și adoptată la Summitul Mondial de la Rio de Janeiro în 1992, ca instrument de promovare a conceptului dezvoltării durabile. După zece ani, la Johannesburg în 2002, al II lea Summit promovează AL21 ca principalul instrument în realizarea bunăstării populației lumii. Dedicată administrației locale, AL21 stabilește prin participare publică un echilibru între dezvoltarea economică, echitatea socială și protecția mediului.

Conceptul dezvoltării durabile determină o reevaluare permanentă a legăturilor dintre om și natură și pledează pentru solidaritatea între generații ca singura opțiune viabilă pentru dezvoltarea pe termen lung.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din România sprijină activ dezvoltarea durabilă prin asistența acordată în cadrul proiectului său de "Construire a capacităților locale de implementare a Agendei Locale 21 în România". Proiectul a fost implementat în 9 orașe-pilot, în perioada 2000-2002, iar ulterior între 2003-2004, finalizându-se încă 13 orașe. Proiectul acoperă în fiecare an un set de orașe și se află sub coordonarea Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă, agenția de implementare a PNUD pentru AL21.

Procesul participativ de elaborare a fost unic, stimulând energia cetățenilor, a sectorului privat, a mediului academic, a ONG-urilor și a autorităților locale. Toți aceștia s-au ridicat la înălțimea așteptărilor, iar eforturile lor colective au dat naștere prezentului document. Acest raport își are rădăcinile în necesitățile și ideile locale, devenind o mărturie a eforturilor, energiei și entuziasmului lor. Fie prin furnizarea de informații, fie prin acordarea de asistență tehnică, fie prin participarea directă, întreaga comunitate a avut o contribuție enormă la succesul acestuia.

Rezultatul este o strategie coerentă, cu un plan concret de acțiune și de implementare. Ambele oferă o garanție practică a faptului că proiectul poate răspunde necesităților comunității și că reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea durabilă în România. Felicit și mulțumesc tuturor celor care au contribuit la succesul său.

Soknan Han Jung

Reprezentant Resident PNUD
Coordonator Resident ONU

8

MUNICIPIUL

S I G H I Ș O A R A

Cuvânt înainte

adresat de Primarul Municipiului Sighișoara

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a lansat la începutul anului 2003 cea de a doua etapă a proiectului Agenda Locală 21, respectiv faza de extindere.

Ca și în prima etapă, proiectul se adresează atât administrațiilor locale, cât și comunităților în sine și se dorește a fi un instrument util pentru identificarea posibilităților de dezvoltare durabilă a localității. Proiectul este coordonat, la fel ca în prima etapă, de către Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă – București.

Conceptul de dezvoltare durabilă a fost pus în discuție pentru prima dată la Conferința Mondială pentru Mediu și Dezvoltare de la Rio de Janeiro din 1992, conferință desfășurată sub egida Organizației Națiunilor Unite. Dezvoltarea durabilă este acea dezvoltare care satisface necesitățile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități. Ea conține două concepte cheie: conceptul de "necesități", în particular necesitățile esențiale ale celor săraci și ideea limitării impuse de către stadiul organizării tehnologice și sociale în capacitatea mediului de a satisface necesitățile prezente și viitoare.

Agenda Locală 21 este un Plan de Dezvoltare, care promovează principiile dezvoltării durabile la nivelul administrațiilor locale. Pentru implementarea cu succes a acestui proiect este de implicarea efectivă a comunității locale și de abordarea integrată a problemelor sociale, economice și de mediu. Obiectivele dezvoltării economice și sociale ale oricărei comunități trebuie definite în termenii durabilității.

Pentru realizarea Agendei Locale 21 municipiul Sighișoara a beneficiat în afară de sprijinul PNUD și de suport financiar din partea Fundației Mihai Eminescu din Marea Britanie.

Planul de Dezvoltare Durabilă al municipiului Sighișoara cuprinde 3 secțiuni: Strategia de Dezvoltare Durabilă, Planul Local de Acțiune și Proiecte Prioritare. Structurile organizaționale locale au cuprins Comitetul Local de Coordonare și Grupele de lucru. În comitet au fost reprezentați: administrația locală, agenții economici, ONG-urile, presa, cultele, sindicatele și reprezentanți ai Agenției de Protecția Mediului din Județul Mureș, precum și ai Agenției de Dezvoltare Regională Centru. Grupele de lucru au fost formate din specialiști în cele patru domenii cuprinse în agendă: social, economic, mediu și protecția monumentelor și turism.

Primăria municipiului Sighișoara dorește să mulțumească tuturor celor care s-au implicat în implementarea acestui proiect, contribuind la realizarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, și la unu exercițiu de comunicare între administrația locală și comunitate, acesta fiind cu siguranță unul dintre rezultatele pozitive concrete ale proiectului.

Agenda Locală 21 Sighișoara trebuie să constituie punctul de plecare al unui proces de dezvoltare durabilă a localității bazat pe comunicarea adevărată și eficientă între administrația locală și comunitate.

Mulțumim Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă pentru sprijinul și îndrumarea acordate în realizarea proiectului, precum și pentru implicarea activă în identificarea unor căi de finalizare a proiectelor cuprinse în Agenda Locală 21 Sighișoara.

Ioan Dorin Dăneșan

Primar

10

MUNICIPIUL

I. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

I.1. EVALUAREA RESURSELOR NATURALE

I.1.1. AȘEZAREA GEOGRAFICĂ ȘI RELIEFUL

Municipiul Sighișoara beneficiază de o avantajoasă poziție geografică în partea centrală a României, fiind situat în culoarul Târnavei Mari. Coordonatele geografice ale orașului sunt: 46° 12' 38" latitudine nordică și 24° 46' 40" longitudine estică.

Din punct de vedere al reliefului, municipiul Sighișoara este situat într-o zonă colinară în cadrul Podișului Târnavelor. Micromorfologia îi conferă rolul de poziție cheie pe valea Târnavei Mari. Pe o suprafață neomogenă topografic, se ridică Dealul Cetății (475 m) de pe care "coboară" orașul, întinzându-se dinspre N-V spre S-E.

Dealul Cetății, pe care se află cetatea medievală, este înconjurat de alte dealuri mai înalte, așezate ca un imens amfiteatru natural: spre Nord Dealul Gării (528 m), spre Vest Dealul Stejăriș (524 m), spre Sud Dealul din Mijloc (511 – 603 m), iar spre Est Dealul Brădet (524 m).

Dispoziția vetrei orașului se face pe câteva nivele de altitudine – între 350 m pe lunca Târnavei Mari și 475 m pe Dealul din Mijloc.

Diferența de înălțime în zona orașului de la nivelul Târnavei este de aproximativ 125 m, astfel că Dealul Cetății domină întreaga vale din amonte a Târnavei Mari.

I.1.2. CLIMA

Sighișoara, prin poziția sa, se încadrează în sectorul de climă temperat–continentală moderată, prezentând

câteva particularități, în funcție de aspectul deluros al regiunii și de culoarul mai coborât al Târnavei Mari, care influențează asupra regimului termic și al precipitațiilor, conducând la inversiuni de temperatură, frecvența cețurilor și a curenților pe culoar.

Temperatura medie anuală este de 8,2° C, amplitudinea medie termică este de 22° - 23° C. Temperatura maximă absolută a fost de 38,1° C, iar minima absolută de 32,2° C.

Precipitațiile medii anuale se înscriu între 650 – 700 mm. Umezeala atmosferică este destul de mare (78% anual). Ploile torențiale nu au un caracter accentuat, inversiunile termice fiind destul de frecvente în perimetrul orașului, deși valea Târnavei Mari atenuază din intensitatea acestora. Vânturile cele mai frecvente sunt cele din sectorul NV, favorizate de orientarea generală a reliefului și în special a culoarului Târnavei Mari.

I.1.3. RESURSELE PRIMARE ȘI SECUNDARE

Sursa principală de alimentare cu apă a municipiului Sighișoara este Râul Târnavă Mare, resursele de apă din subteran fiind nesemnificative. Râul Târnavă Mare servește ca sursă pentru apa potabilă și industrială, atât pentru Sighișoara cât și pentru localitatea Albești.

Terenurile de pe teritoriul municipiului sunt constituite din complexe marnoase–argiloase, gresii, nisipuri, intercalate cu depozite pluvio-deluviale. Sub această cuvertură, pe lunca Târnavei Mari și pe Valea pâraului Șaeș, se află un strat de pietriș și nisip, purtătorul unui strat acvifer. Apele subterane sunt cantonate în depozite cu capacități de înmagazinare și permeabilitate diferită. În zonă au fost puse în evidență și ape de mare adâncime în formațiunile de cuvertură, ape care se manifestă ascensional, subartezian. Stratul acvifer captiv este exploatat ca apă subterană sub presiune, prin intermediul unor foraje la adâncimea de aprox. 70 m. Aceste foraje au fost executate în lunca Târnavei Mari, pe malul stâng

În zona stadionului municipal, în cartierul Târnava II și pe malul drept în zona Siechoff pe strada Clujului.

În domurile gazeifere au fost identificate de către geologi ape de zăcământ la Hetiur la adâncimea de

2.030 m, considerate ape clorurate.

Cele mai vechi resurse ale subsolului sunt argilele și produsele balastiere. Exploatarea de argilă și de marnă se află în partea de NE a orașului, la S.C. SICERAM S.A. Produsele de balastier sunt exploatare în cadrul unor amenajări nepermanente în amonte și în aval de Sighișoara. Cea mai importantă este gazul metan. A fost pusă în evidență existența unui valoros dom de gaz metan, situat în partea de N a orașului, pe Dealul Gării.

Pădurile înconjoară aproape în întregime orașul dinspre N, V, S, SE. Fondul forestier este destinat atât producției de masă lemnoasă, cât și unui complex de funcțiuni de protecție și cuprinde mai ales specii de foioase (stejar, fag).

I.1.4. ZONE EXPUSE RISCURILOR NATURALE ȘI ANTROPICE

Municipiul Sighișoara este situat într-o zonă cu gradul 6 de seismicitate. În zona Dealul Cetății (str. Ilarie Chendi, str. Anton Pann) au fost identificate suprafețe de teren degradat, supuse fenomenelor de alunecare, datorită defrișărilor, a supraîncărcării versanților cu biomasă vegetală și practicarea unor tehnici agricole necorespunzătoare (Dealul din Mijloc – Luncile Șaeșului, Dealul Stejăriș – Ana Ipătescu) și datorită proceselor de ravenare – șiroire, la fel și în zona dealului “Goldberch”, ca urmare a evacuării necontrolate de ape menajere. Ele se află pe malul râului Târnava Mare în aval de oraș, în zona centrală îndiguită, datorită dezvoltării în albia majoră și minoră a vegetației hidrofile (ex. salcia) și blocarea cursului cu resturi vegetale (crengi), la coloanele de susținere a podurilor (zona semafor, piață, pasaj catedrală) și pe valea Șaeșului (sector A. Ipătescu) datorită colmatării albiei în amonte de barajul din Cornești.

I.2. MEDIU

I.2.1. Apa

I.2.1.1. Infrastructura

Alimentarea cu apă potabilă

Sistemul de alimentare are o lungime de 79,6 km și asigură apă potabilă centralizat pentru 98 % din populația municipiului. Restul de 2 % au fântâni individuale. Prin rețeaua centralizată se furnizează anual 1.731.634 mc de apă pentru populație, din care apă caldă 282.000 mc și restul de 1.449.634 mc apă rece, ceea ce înseamnă 4,37 metri cubi de apă/lună/cap de locuitor. Agenții economici consumă 1.041.126 mc apă. Această cantitate de apă potabilă se asigură exclusiv din râul Târnava Mare.

Starea tehnică a rețelei: din totalul de 87,1 km conducte de apă rece, 39,55 km sunt în stare relativ bună, 8 km au fost pozate în ultimii ani, restul de 39,55 km prezentând o uzură avansată și necesitând reabilitarea urgentă, pierderea estimată pe rețeaua de apă potabilă fiind de 35-40%.

Canalizarea menajeră și pluvială

Sistemul de canalizare menajeră are lungimea de 68,3 km și deservește 75 % din populație. În restul gospodăriilor evacuarea apelor uzate se realizează în sistem propriu: fosă septică, bazin vidanjabil. Din totalul conductelor de canalizare menajeră 12 km prezintă probleme, necesitând o remediere totală. Apele reziduale preluate de stația de epurare a orașului reprezintă 8.640 mc/zi. Gradul de epurare al stației este de 61,5 % pentru substanțe organice și de 58 % pentru suspensii. Capacitatea și tehnologia aplicată stației de epurare sunt depășite, fiind necesară retehnologizarea și extinderea acesteia.

SIGHIȘOARA

Sistemul de canalizare pluvială are lungime de 40,9 km și deservește 60% din oraș. Lipsa rețelei de canalizare centralizată în unele zone ale orașului contribuie la poluarea solului și a apelor subterane.

Faptul că 25% din străzi nu dispun de canalizare reprezintă o sursă de poluare și degradare perpetuă în zonele respective. De exemplu, str. Primăverii nefiind canalizată, apele reziduale și pluviale contribuie la distrugerea zidului de protecție CFR. Pe strada Avram Iancu, din aceleași motive, este distrus zidul de protecție al DN 13. Pe str. Tudor Vladimirescu se produc alunecări de teren din cauze identice.

Din punct de vedere al poziției în bazinul hidrografic al râului Târnava Mare (246 km lungime totală), municipiul se află la 142 km de izvoare. Râul Târnava Mare străbate și mărginește parțial intravilanul orașului pe o lungime de cca. 3 km. Intravilanul este străbătut de pâraiele: Șaeș, Valea Cânelui, Valea Dracului, Valea Herțeșului.

I.2.1.2. Sursele de apă potabilă de pe teritoriul administrativ al municipiului

Sursele de suprafață sunt reprezentate de cursurile de apă care traversează intravilanul, dintre care doar Târnava Mare, Valea Șaeșului și Valea Cânelui au debit permanent, deci apt de a fi luat în considerare ca sursă pentru alimentarea cu apă.

Sursele subterane. Debitul acestora este extrem de redus și prezintă o mare variabilitate, iar evoluția calității lor nu se cunoaște, deoarece nu există foraje de observație în cadrul frontului de captare. Sursele de apă subterană potabilă nu au delimitate perimetre de protecție hidrologică.

I.2.1.3. Sursele de apă potabilă din afara teritoriului administrativ al municipiului

Sursele de suprafață sunt reprezentate de râurile Târnava Mare, Valea Dracului, Valea Șaeșului, Valea

Cânelui și Valea Șapartocului. Râul Târnava Mare rămâne cea mai importantă sursă de apă.

Sursele subterane sunt: lunca râului Târnava Mare, zona teraselor superioare ale râului Târnava Mare, valea cursurilor de apă, versanții văilor, podișul Transilvaniei.

I.2.1.4. Izvoarele naturale

Considerate ca locuri de recreere, acestea sunt utilizate de populație și ca sursă de apă potabilă. Pe teritoriul municipiului au fost identificate 20 de izvoare permanente și fântâni situate pe domeniul public. Conform OMS 536/1995 calitatea apei potabile este verificată de către DSP (Direcția de Sănătate Publică). În majoritate, din punct de vedere bacteriologic, aceste surse corespund, iar chimic, limitele anumitor parametri (ion amoniu) sunt depășite, în aceste cazuri fiind recomandate restricționări la copiii sub 3 ani. Verificările sunt făcute periodic, calitatea surselor de apă fiind semnalată prin plăcuțe avertizoare.

În oraș există un singur *luciu de apă* amplasat în partea de NV a intravilanului: lacul Șercheș, cu o suprafață de cca. 0,8 ha, care ar trebui ecologizat și protejat.

În prezent, deși se cunosc amplasamente favorabile, nu există *zone umede* amenajate în intravilanul sau în extravilanul municipiului.

Apa râului Târnava Mare, în amonte de Sighișoara, corespunde în general cerințelor de calitate pentru o sursă de alimentare cu apă potabilă. La debite mici apar însă depășiri la unii indicatori (consumul chimic de oxigen, amoniu, azotați, fosfați). Cele mai importante surse de poluare a râului Târnava Mare, în amonte de Sighișoara, sunt: stația de epurare Cristur, Odorheiul Secuiesc, Avicola Cristur, Siceram și Artfil.

Drenarea necorespunzătoare a apelor de suprafață a dus la înmlăștinarea terenurilor în amonte de calea ferată, în zona Viilor, aceasta reprezentând surse potențiale de inundație.

STAS mg/dm ³	Uzina de apă mg/l 2002 ian-dec	Târnava 2003, luna martie							Date
		0	A	B	C	D	E	F	
	360								Cap l/sec
6,5-8,5	7,4	7,5	7,5	8,5	8,5	7,5	8,5	8,5	Ph
10	3,7	0	3,8	0	2,95	3,0	1,0	7,75	NO ₃ ⁻ (mg/l)
0,1	<1	<1	<1	<1	<1	<1	<1	<1	PO ₄ ³⁻ (mg/l)
6	9,0	10	10	8,3	6,0	10	8,6	8,4	DO (mg/l)
0,05	—	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	Pb ²⁺ (mol/l)

O - Uzina de apă
B – Fabrica de sticlă
D – Podul Mare

A – Cartierul Bărăgan
C – Cartierul Viilor
E - Șaeș

Pe teritoriul municipiului apa râului Târnava Mare este poluată suplimentar datorită:

Evacuărilor de ape uzate menajere prin gurile de vărsare ale colectoarelor din rețeaua de canalizare pluvială.

Evacuărilor de ape uzate prin gurile de vărsare ale canalelor deversoare ce controlează sistemul de

canalizare unitar, datorită incapacității hidraulice a acestora.

Poluării afluenților, îndeosebi Valea Cânelui și Valea Șaeșului, din cauza evacuărilor de ape uzate prin gurile de vărsare ale canalelor pluviale, datorită racordurilor greșite, gospodăririi necorespunzătoare a deșeurilor și lipsei sistemelor de canalizare menajeră din localități.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Majoritatea populației este racordată la rețeaua de alimentare cu apă potabilă. Cantitatea de apă potabilă disponibilă satisface necesitățile orașului Rețea hidrografică cu densitate mare	25% din străzi nu sunt racordate la rețeaua de canalizare Randamentul scăzut al stației de epurare Canalizarea are un mare grad de uzură în zona cetății și a centrului vechi
OPORTUNITĂȚI	PERICOLE
Refacerea fântânilor din interiorul cetății medievale Reabilitarea luciului de apă Șercheș	Pericole de inundație datorate recolmatării cursului intravilan al râului Târnava Mare Degradarea zidului cetății datorită lipsei drenurilor Degradarea zidului de sprijin pe DN 13 și gara CFR, datorită lipsei canalizării

I.2.2. Aerul

I.2.2.1. Calitatea aerului

Aerul, una dintre cele mai importante resurse naturale ale României, necesar funcționării ecosistemelor și habitatelor, este un factor activ al modificării bio-topurilor și prezintă cel mai mare potențial de poluare.

În România, aerul este supus poluării locale generate de dezvoltarea unei industrii excesive, fără măsuri de protecție. Această industrie și-a diminuat în prezent semnificativ activitatea, fără a-și diminua forța poluantă.

La nivelul întregii țări, poluarea aerului se situează sub media țărilor din UE. Nu este exclus însă ca dezvoltările industriale care se prevăd la începutul mileniului III să aducă în spațiul românesc elemente de poluare semnificative. De aceea este foarte importantă respectarea prevederilor legale impuse de Inspectoratul pentru Protecția Mediului Mureș, care a

SIGHIȘOARA

elaborat inventarul surselor de poluare de tip urban și pentru sursele industriale majore.

Astfel, sursele de poluare pot fi:

- încălzirea spațiilor de locuit, comerciale și instituționale
- traficul rutier
- servicii (spălătorii, service-uri auto, distribuție gaze, etc.)
- depozitarea și incinerarea deșeurilor solide

Principalele surse de poluare a aerului în Sighișoara sunt:

- activitățile industriale
- traficul auto urban
- traficul feroviar
- producerea agentului termic și a apei calde
- culturile agricole

Există poluanți comuni ca SO₂, NO_x, CO, N₂O, particule solide, compuși organici, CO₂, rezultați din: încălzirea cu centrale termice sau cu surse proprii, prepararea casnică a hranei, încălzirea instituțiilor, centrale termice de întreprindere și arderi industriale. Această poluare este datorată întreprinderilor Artfil, Cesiro, Siceram, Stimet, VES, etc. Concentrațiile maxime pe 30 min prezintă cele mai mari valori între 20-40 μg/mc, atât în zona industrială Albești, cât și în centrul orașului. Nivelul de impurificare cu Co și F, concentrațiile maxime pe 30 min, apar în nordul orașului, în zona S.C. Siceram S.A. și în zona industrială Albești. Nivelul de impurificare cu F (fluoruri) apare la niveluri maxime în zona Viilor și spre Albești.

Efectul sinergic

Particulele în suspensie și NO₂ își potențează reciproc efectul negativ asupra sănătății umane. În municipiul Sighișoara coeficienții sinergici prezintă valori maxime în centrul orașului, zona industrială spre Albești și zona industrială Viilor.

Nivelurile de poluare a atmosferei în Sighișoara în zonele de locuit sunt cu mult sub normele pentru protecția sănătății populației, pe termen scurt, cu compuși de fluor.

Se mai adaugă și faptul că sursele fixe nu generează condiții de stres chimic asupra vegetației. Ținând cont de regimul umidității relative a atmosferei și de

nivelurile de impurificare cu NO₂, centrul orașului este caracterizat de condiții de agresivitate foarte slabă și slabă asupra construcțiilor.

I.2.3. Aspecte legate de biodiversitate

Ocrotirea biodiversității a devenit unul dintre obiectivele principale ale protejării naturii. Clima, relieful, suprafețele mari de terenuri împădurite, precum și multitudinea habitatelor crează condiții pentru o diversitate mare privind flora și fauna.

I.2.3.1. Vegetația

În jurul orașului sunt cca. 3.460 ha de pădure, 1.311 ha de terenuri agricole, 1.828 ha pășuni și 1.321 ha de fânețe. Din punct de vedere floristic Sighișoara și zonele învecinate se încadrează în Regiunea Central Europeană și anume partea vestică a Districtului de vegetație al podișului din sud-estul Transilvaniei. Au fost identificate cca. 1.200 de specii de plante (inclusiv lemnoase). Arealul bazinului Târnavei Mari se caracterizează prin prezența terenurilor agricole situate pe locul fostelor pădurilor de stejar și gorun și a pajiștilor stepizate secundare cu *Agrostis enuis*, *Fesuca sulcata*, *F. pseudovina* și diverse ierburi mezoxerofile.

Se remarcă prezența asociațiilor vegetale reprezentate prin:

Păduri de deal – ce ocupă versanții și culmile dealurilor din zonă, desfășurându-se între 300 – 500 m alcătuite din sejar, fag și altele.

Păduri de luncă – ce ocupă în special părțile mai joase, din apropierea luncii Târnavei Mari, formate din sălcii, plopi și altele.

Fânețe de luncă – cu ierburi mezofile (pe terenuri mai uscate) și higrofile (pe terenuri mai umede). Întreaga luncă are un aspect tipic de stepă cu plante cu spini (mărăcini) – caracteristice regiunilor mereu însoțite.

Vegetația naturală primară a fost puternic modificată datorită activităților umane, terenurile fiind în prezent utilizate pentru creșterea animalelor, cultura plantelor, exploatarea forestieră, activități meșteșugărești, industriale și spații de locuit.

I.2.3.2. Flora lemnoasă

Masa lemnoasă crește cu 6 m³/hectar/an din care se recoltează 3m³/hectar/an. În pădurile din zona orașului nu se execută defrișări, doar tăieri de regenerare. În jurul orașului se află cca. 1.200 hectare (apr. 35 %) de pădure cu rol de protecție. Aici se execută doar tăieri speciale de regenerare pe suprafețe mici. Dăunătoarele nevertebrate nu au efecte dezastruoase. De asemenea, efectul poluării de la Copșa Mică nu este semnificativă.

În flora spontană din Sighișoara s-au identificat 70 specii, 6 subspecii, varietăți și forme și 1 hibrid. Pădurile din zona Sighișoara sunt în cea mai mare parte de gorun și stejar, al căror însoțitor principal este carpenul. Suprafețe mai mici, îndeosebi pe versanții umbriți și în văile întunecoase sunt ocupate de fâgete colinare, mai ales de fag. Printre speciile lemnoase predomină elemente floristice europene și central-europene. În alcătuirea pădurilor intră și câteva specii mediteraneene – submediteraneene, ca: dârmoz, iederă etc. Dintre speciile higrofile trebuie remarcată *Salix rosmarinifolia* din mlaștinile de la Șaeș.

Esențele sunt folosite la reîmpăduriri (14 specii). Adesea sunt folosite esențe care în mod natural nu cresc în zona de dealuri, uneori chiar specii exotice. Aceste elemente îmbogățesc zestrea dendrofloristică a zonei și aspectul estetic al peisajului. În unele cazuri, se observă sălbăticierea speciilor introduse.

Au fost identificate 161 specii lemnoase cultivate, dintre care 57 specii indigene și introduse care merită să fie protejate. La propunerea pentru conservare s-au luat în considerare următoarele criterii: raritate, monumentalitate și valoare decorativă.

O inventariere sumară pe platoul Breite efectuată de Fundația "Sighișoara Durabilă" a relevat 500 exemplare de stejar, din care 400 au peste 400 de ani, unele având 700 – 800 de ani. Configurația terenului și structura geologică fac din stejarii (gorunii) de pe Breite unicate.

I.2.3.3. Flora erbacee spontană

În flora spontană există specii de plante erbacee (ex. *Trollius europaeus*), care apar pe Lista Roșie a plantelor din România. În zona orașului au fost identificate mai multe specii din familia *Orhideaceae* (în flora României există aproximativ 50 de specii) ca: *Cephalantera longifolia* (Apold), *Epipactis palustris*

(Sub Cetate – Sighișoara, zona mlaștinii de la Șaeș), *Orchis morio*, *Epipactis helleborine*, *Listera ovata* (platoul Breite) etc. Alte plante, rare pe plan european, precum crinul de pădure (*Lilium martagon*) și subarbustul "lemnul cucului" sunt abundente local.

Putem concluce că zona orașului este foarte interesantă din punct de vedere floristic.

I.2.3.4. Fauna

Fauna tipică zonei este bine reprezentată și se încadrează în:

- domeniul faunei pădurilor de foioase
- domeniul faunei luncilor
- domeniul faunei acvatice

Sighișoara deține arii naturale deosebit de valoroase, aici întâlnindu-se specii de animale cu rol bioindicator, multe dintre ele fiind abundente local, deși sunt în declin pe plan european.

În zona orașului se găsesc 18 specii de odonate și 80 specii de fluturi. În ambele grupuri se află specii reprezentative ecologic, care indică prezența altor specii de plante și animale. Speciile de fluturi s-au identificat pe platoul Breite, iar speciile de odonate în lacul Șercheș.

În Târnava Mare se întâlnesc 13 specii de pești, dintre care 9 specii autohtone semnalate în 1964 (Bănărescu, P., Osteichthyes. Ed. Acad. R.P.R.). De asemenea, sunt 4 specii care au apărut după anii '60. În bălțile din jurul orașului se întâlnesc 10 specii de pești, dintre care 4 specii sunt introduse (Asia și America de Nord.)

Amfibienii sunt reprezentați de 12 specii (în România există 19 specii) dintre care majoritatea au un statut protejat. Menționăm două bălți cu rol important în menținerea populațiilor acestor specii: lacul Șercheș și lacul Rusu, ambele fiind în apropierea unor păduri. Amintim broasca de mlaștină (lacul Șercheș) care este în declin. Izvoarașul cu burta galbenă este abundent în bălțile din pădurea de pe Dealul Gării (peste 300 exemplare) și în pădurea din zona campingului Vila Franca. Aici se află cea mai mare populație din această specie de broască, specie ocrotită în România, conform Ordonanței de Urgență nr. 236/2000. Dintre cele 7 specii de reptile menționăm țestoasa de mlaștină, care se întâlnește în ambele bălți (Șercheș, Rusu), și șarpele de pădure care se întâlnește rar în pădurile din sudul orașului. Păsările

SIGHIȘOARA

sunt reprezentate de aproximativ 107 specii, fiind un element important în ecoturism. Amintim zona lacului Șercheș, unde se reproduc mai multe specii acvatice. Dintre mamifere, lilieci sunt reprezentați de un număr de 12 specii (în România trăiesc 30). Între acestea se găsesc specii foarte rare ca *Nyctalus lasiopterus*, *N. leisleri*, *Eptesicus nilsonii*. În România toate speciile de lilieci sunt ocrotite de lege.

Numărul de specii la câteva grupuri de animale și statutul acestora.*

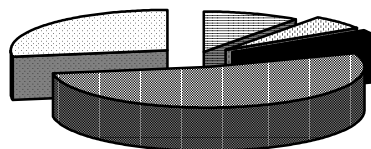
Grup	Nr. de specii în zona Sighișoara	Nr. de specii din zonă a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare	Nr. specii din zonă care necesită protecție strictă
Odonate	18	0	0
Lepidoptere	80	1	2
Pești	20	3	1
Amfibieni	12	6	6
Reptile	7	1	2
Păsări	107	11	apr. 65
Mamifere	apr. 50	apr. 5	apr. 16

*= conform Ordonanței de urgență privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Nr. 236/2000

Estimările populațiilor speciilor de animale cu interes cinegetic, efectuate de Asociația Vânătorilor arată că numărul exemplarelor se află în cadrul efectivelor

optime. Amintim cerbul comun, cu 270 de exemplare în gestiune, căprioara cu aproximativ 1.000 de exemplare, lupul 10 – 20 de exemplare, mistrețul (*Sus scrofa*) 150-200 exemplare (evaluările de primăvară) pisica sălbatică cu un efectiv de 60 exemplare.

- Pești
- Amfibieni
- Reptile
- Pasari
- Mamifere

Proporția dintre numărul de specii de vertebrate identificate în zona orașului Sighișoara

Ecosistemele acvatice și terestre din zona orașului au o diversitate mare de specii, ceea ce reflectă sănătatea naturii. Această diversitate, precum și populațiile mari ale unor specii în declin în alte părți ale Europei este determinată de pădurile întinse cu porțiuni netulburate, diversitatea mare de habitate/microhabitate și prezența zonelor umede. Menținerea biodiversității va trebui să constituie un punct important în planurile pentru dezvoltarea durabilă.

Puncte tari	Puncte slabe
Varietate mare a ecosistemelor și a speciilor	Lipsa protecției unor arii foarte valoroase ecologic
Mediu natural favorabil odihnei și recreerii	Depozitarea gunoaielor și deversarea apelor menajere în zonele naturale
Existența unei rezervații naturale de stejari multisecolari unicate	Lipsa unor studii ecologice detaliate

I.2.4. Gospodărirea deșeurilor

În municipiul Sighișoara monitorizarea deșeurilor este efectuată de Biroul Salubritate din cadrul Primăriei.

Atât serviciile de colectare și transport deșeuri, cât și curățenia stradală este asigurată de către S.C.Schuster Ecosal S.R.L. Această societate dispune de un parc auto format din mai multe utilaje și de un număr de 60 angajați.

Precolectarea deșeurilor menajere se face în europubele de 120 l și 140 l; eurocontainere de 0,8 mc și 1,1 mc; containere de 4mc, 5 mc, 6mc, 7mc și 10 mc.

Precolectarea deșeurilor menajere de la populație și transportul acestora se efectuează pe baza unui grafic de ridicare, zilnic, pe străzi.

Majoritatea agenților economici au încheiat contracte de prestări servicii cu S.C.Schuster Ecosal S.R.L. pentru transportul deșeurilor, în contracte fiind

stipulate obligațiile ambelor părți, dar sunt și societăți care duc deșeurile la locul de depozitare cu mijloace proprii de transport.

Municipiul Sighișoara beneficiază de existența unei rampe ecologice pentru depozitarea deșeurilor menajere, unde se încearcă o colectare selectivă chiar de la producători. Deșeurile inerte, în principal cele din construcții și demolări, sunt colectate și depozitate separat în rampa situată pe brațul mort al râului Târnava Mare, în zona străzii Cornești.

Rampa ecologică este amplasată în zona vechiului depozit de deșeurii, pe D.N.14, spre Mediaș și sunt respectate condițiile impuse de cerințele legale privind un depozit ecologic, referitor atât la amplasare, cât și la construcția acestuia. Capacitatea de depozitare este de 345.000 mc, volumul de deșeurii anual preconizat este de 40.000 mc, asigurând depozitarea pentru aproximativ 20 ani, începând cu anul 1998, anul dării în exploatare.

Din informațiile existente, lunar se depozitează aproximativ 2.500 mc deșeurii menajere, ceea ce înseamnă o perioadă mai mare de exploatare a depozitului decât cea preconizată. Tot pentru a micșora cantitatea depusă este organizată acțiunea de selectare a hârtiei, sticlei și a PET-urilor la intrarea în rampă.

Pentru a veni în sprijinul populației și a avea o localitate curată, sub directa coordonare a primăriei, S.C.Schuster Ecosal S.R.L. desfășoară activitatea de colectare și transport a deșeurilor din gospodăriile populației, inclusiv asociațiile de proprietari, altele decât cele menajere, în special deșeurii vegetale.

În zona blocurilor de locuit sunt amenajate, în mod corespunzător, platforme pentru precollectarea deșeurilor menajere, urmând a fi completate în cursul anului 2003 cu containere speciale, destinate colectării selective a deșeurilor de ambalaje din hârtie, sticlă și PET-uri.

Colectarea și predarea deșeurilor feroase și neferoase la o societate specializată în acest sens, REMAT, constituie o modalitate de a obține un venit pentru unii membri ai societății din municipiul nostru.

Cu toate acestea există și probleme, fiind depistate depozite necontrolate de deșeurii, în special cele care rezultă în urma activităților de construcție, invocându-se taxa percepută la depozitarea în locurile autorizate și necesară pentru finanțarea lucrărilor care se execută în rampă.

Nu există un depozit de deșeurii periculoase, iar pentru neutralizarea deșeurilor din activitatea de ocrotire a sănătății nu există o posibilitate corespunzătoare cerințelor legale în vigoare, neexistând instalație omologată.

Pentru depozitarea deșeurilor rezultate din activitatea veterinară, în zona rampei ecologice este amenajat un puț sec în conformitate cu cerințele legile, în curs de autorizare.

La deșeurii pentru care există dispoziții legale concrete (acumulatori, uleiuri uzate) sunt respectate aceste reglementări.

Referitor la deșeurii de la unitățile de prelucrare a lemnului și de confecții textile, s-a luat măsura de limitare a depozitării acestora, prin returnarea lor la producători sau la unități specializate în refolosirea lor.

I.3. ECONOMIA

I.3.1. Sectorul terțiar, infrastructura edilitară și dezvoltarea urbană

I.3.1.1. Transporturile

a) Transportul urban de călători: este asigurat de S.C. Apă Termic Transport S.A. Sighișoara. Aceasta are în dotare 14 autobuze (din care 6 articulate) și 5 minibuze.

Reorientarea spre dotarea cu minibuze a fost determinată de reducerea numărului de călătorii convenționale (cf. tabel) precum și de efectele pozitive (economice și de mediu) ale consumului redus de carburanți (15 litri/100 km pentru minibuze, față de 32-35 litri/100 km în cazul autobuzelor).

Anul	1999	2000	2001	2002
Nr. călătorii	3.399.170	3.344.898	2.813.600	2.437.746

b) Transportul interurban de călători: este asigurat de S.C. Cambus S.A., care are în dotare 19 autobuze

SIGHIȘOARA

și asigură legătura cu localitățile urbane și rurale din împrejurimi pe 14 trasee.

c) Transportul feroviar:

Municipiul Sighișoara este străbătut de magistrala feroviară dublă electrificată București - Brașov - Cluj Napoca - Oradea, avînd de asemenea legătură feroviară cu orașul Odorheiu Secuiesc, printr-o cale ferată simplă neelectrificată.

O gară feroviară și o agenție de voiaj CFR deservesc populația orașului. Calea ferată străbate orașul, fapt care îngreunează traficul rutier și pietonal în zona cartierului Târnavă.

I.3.1.2. Comunicațiile și mass media locale

a) Telefonie fixă și mobilă: La nivelul municipiului, telefonie fixă este realizată prin intermediul ROMTELECOM S.A. prin oficiul local de telefonie. La data de 31.12.2002 numărul de abonați la serviciile ROMTELECOM S.A. a fost de 8.791.

În ceea ce privește telefonie mobilă, la nivelul municipiului Sighișoara operează următoarele rețele:

- Mobifon CONNEX GSM 900 MHz
- Mobilrom ORANGE GSM 900 MHz
- Cosmorom COSMOROM GSM 900 MHz.

b) Rețeaua Internet:

Accesul la rețeaua Internet este asigurat de:

- SC Elsig Computers SRL – conexiune dial-up, linii închiriate, fibră optică, 33,600 Kbps
- SC Teleson SRL – cablu TV, fir închiriat, 3 Mbps

c) Mass Media audiovizuale:

În municipiul Sighișoara se află:

- un post de televiziune prin cablu "TELESON"
- două posturi de radio:
  - RADIOSON, care emite pe frecvența de 89,5 MHz și 107,9 MHz, emisie 24 de ore din 24
  - Radio MIX FM, 107,3 MHz, emisie 24 de ore din 24

I.3.1.3. Sistemul bancar

Sighișoara dispune de 5 bănci și anume: BCR, BRD, RAIFFEISEN BANK, CEC și Banca Carpatica. Politica de credite, atît pentru persoanele juridice cât și pentru persoanele fizice este, în anul 2003, față de anii anteriori, schimbată, avînd în vedere modul de acordare a creditelor, prin practicarea de dobânzi mai mici.

Băncile oferă credite atît în lei, cât și în valută. Obiectul creditului pentru persoane fizice este destul de variat, de la cumpărarea unor bunuri, autoturisme, până la cumpărarea de imobile.

Banca	Nr. angajați	Nr. femei	Nr. bărbați	Studii superioare	Studii medii
BCR	33	27	6	60%	40%
CEC	28	24	4	10%	90%
Carpatica	17	10	7	40%	60%
BRD	7	6	1	100%	0
Raiffeisen	9	7	2	30%	70%

I.3.1.4. Infrastructura edilitară și dezvoltarea urbană

Rețeaua stradală a municipiului cuprinde un număr de 120 de străzi, cu o lungime totală de 73,3 km.

În funcție de tipul îmbrăcămînții rutiere a carosabilului acestora, străzile sunt:

Îmbrăcăminte carosabil	Lungime (km)
asfaltate	21,871
betonate	14,932
împietruite (calupuri sau piatră de râu)	29,633
macadam	6,648

Municipiul Sighișoara este străbătut de drumul european E-60 București - Brașov - Tg. Mureș - Cluj Napoca - Oradea - Budapesta, pe o lungime de 7,1 km și de drumul național DN-13 Brașov - Sighișoara - Mediaș - Sibiu, și respectiv de drumul județean Sighișoara - Agnita - Făgăraș - Sibiu (DJ106).

Lățimea părții carosabile a rețelei stradale este cuprinsă între 4 și 14 m.

La finele anului 2002 infrastructura edilitară se prezenta astfel:

- 80,6 km rețele de distribuție a apei potabile, cu diametre cuprinse între 50 și 600 mm
- 68,3 km rețele de canalizare (din care 27,4 km canal menajer, 17,2 km canal pluvial și 23,7 km canal unitar)
- conducte de distribuție a gazelor naturale
- 11 km canal termic

Populația deservită cu apă potabilă în sistem centralizat reprezintă 98 % din totalul locuitorilor orașului.

În anul 2002, consumul mediu lunar de apă potabilă la nivelul orașului a fost de 217.487 mc.

În cazul asociațiilor de locatari, contorizarea este realizată în cotă de 100 %, iar la consumatorii casnici (locuințe individuale) de 95 %.

Unele străzi ale municipiului, deși prevăzute cu rețea de distribuție a apei potabile, nu au rețele de canal menajer. Acest fapt conduce la evacuarea apelor uzate în sol sau prin rigole de suprafață, cu impact negativ asupra mediului și chiar a sănătății populației.

I.3.1.5. Fondul imobiliar construit cu destinația de locuință

Numărul total de clădiri cu destinația de locuit la nivelul municipiului Sighișoara este de 5.561, din care 12.273 locuințe tip apartament și 11.342 gospodării individuale. Suprafața locuibilă în Sighișoara este de 485.475 mp. Situația locuințelor private și de stat în anul 1992 în raport cu numărul populației stabile era

mai precară decât în anul 2002, deoarece existau 8.400 de locuințe în anul 1992 și 11.227 în 2002. În ultimii 10 ani, o mare parte din populația care ocupa locuințele de stat a avut posibilitatea să le cumpere conform legislației în vigoare, rămânând cele cu regim special (monumente istorice), iar situația se prezintă astfel: 3.889 de locuințe în anul 1992 și 953 în 2002.

Ca urmare a diversității cultelor religioase, unele luând ființă după 1989, există 34 de locuințe ale acestora în anul 2002 față de 29 câte erau în anul 1992.

Clădirile sunt construite din beton, BCA, prefabricate (în zona nouă a orașului), cărămidă și piatră (în zona "orașului vechi").

Din totalul clădirilor de locuit, la data de 31.05.2003, 336 de case și 43 de apartamente sunt în proprietatea statului. Dintre acestea, 78 de clădiri sunt declarate monumente istorice.

I.3.1.6. Spațiile verzi, terenurile sportive, locurile de joacă

Spațiile verzi amenajate sunt de diferite categorii: parcuri, zone verzi aferente instituțiilor și zonelor de locuit, spații de joacă, terenuri sportive.

Deși, aparent, Sighișoara are spații verzi întinse, suprafața amenajată cu această destinație nu depășește 1,7 ha, revenind sub 1 mp pe locuitor.

Situația este compensată prin masivele împădurite care înconjoară orașul, 3.702 ha de pădure din teritoriul administrativ, din care 2.880 ha în proprietatea consiliului local.

ANALIZA INFRASTRUCTURII EDILITARE

Puncte tari	Puncte slabe
Accesul direct la rețeaua națională de transport rutier (E 60, DN 13)	Lipsa unei centuri rutiere ocolitoare
Magistrala feroviară electrificată București – Brașov – Cluj-Napoca – Oradea	Calitatea relativ slabă a rețelei stradale
Modernizarea echipamentelor de telecomunicații și extinderea telefoniei fixe și mobile	Magistrala feroviară București – Brașov – Cluj-Napoca – Oradea traversează cartiere locuite ale orașului
Rețea bine dezvoltată de distribuție a gazelor naturale	Vechimea rețelei de distribuție a apei potabile în zona "Orașului Vechi"
Grad bun de acoperire al rețelei de distribuție a apei potabile	Lipsa rețelei de canalizare pe unele străzi, pe care există rețea de distribuție a apei potabile

Puncte tari	Puncte slabe
Dezvoltarea Uzinei de Apă prin intrarea în folosință a unui nou decantor	Stația de epurare necesită dotări suplimentare
Existența proiectelor-programelor de modernizare a rețelei de distribuție a apei potabile	Existența rețelei de canalizare unitare în unele zone ale orașului
Rețea stradală satisfăcătoare ca lungime	

I.3.2. Energia

Pe teritoriul municipiului energia electrică este distribuită de S.C. ELECTRICA S.A., societate care asigură distribuția la nivel național.

Energia termică este distribuită de S.C. ATT S.A. În Sighișoara există un număr de 14 centrale termice, din care 3 au fost deja oprite, iar încă una este programată să se închidă la 1.10.2003.

Pînă în prezent, din totalul apartamentelor (6.312 apartamente) care au beneficiat de încălzire centralizată, au rămas branșate un procent de 54 % (3.420 apartamente). Acțiunea de debranșare continuă și în prezent, fiind greu de apreciat câte apartamente vor mai rămâne branșate pentru iarna 2003 – 2004.

Contorizarea apei calde este realizată cu contoare tip debitmetre în procent de 100%, iar încălzirea este contorizată cu contoare de energie în proporție de 90%, urmînd ca pînă la începerea sezonului rece să se realizeze în proporție de 100%.

Toate centralele termice utilizează drept combustibil gazul metan, avînd un randament de ardere (nu total al centralei) de 75% - 90%. Trei centrale au fost modernizate în ultimii 5 ani, restul avînd uzură fizică și morală avansată.

Rețeaua de distribuție, în lungime de 10,75 km, a fost schimbată în proporție de 30%, restul fiind în stare satisfăcătoare.

Pe teritoriul municipiului Sighișoara există 78,6 km de rețea de alimentare cu gaz metan, împărțită pe trei trepte de presiune: medie, redusă și joasă.

În funcție de vechime, ponderea conductelor de alimentare cu gaz metan este următoarea:

- 20 % vechime peste 40 ani
- 35 % vechime între 20 – 40 ani
- 25 % vechime între 10 – 20 ani
- 20 % rețele sub 10 ani

Numărul de consumatori este de 12.214, din care 11.688 abonați casnici și 526 agenți economici.

Consumul zilnic variază între 80.000 mc/zi și 300.000 mc/zi, în funcție de anotimp și de temperatura exterioară.

I.3.3. Forța de muncă

Din datele centralizate furnizate de Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Mureș, pentru perioada 2000 -2001, la nivelul municipiului Sighișoara au rezultat următorii indicatori semnificativi:

	2000	2001
Total salariați – nr. mediu	13.859	14.066
Număr mediu de salariați în agricultură	307	74
Număr mediu de salariați în industrie - total	8.791	9.093
Nr. mediu de salariați în industria prelucrătoare	8.277	8.577
Nr. mediu de salariați în sect. energie electrică și termică, gaze și apă	514	516
Nr. mediu de salariați în construcții	354	275
Nr. mediu de salariați în comerț	1.089	1538
Nr. mediu de salariați în transport, depozitare, poștă, comunicații	774	695
Nr. mediu de salariați în activități financiar bancare și asigurări	123	109
Nr. mediu de salariați în administrație publică	138	118

Populația activă și inactivă în 2002:

Ocupată total:	13.651	42,25 %
din care:		
Bărbați	6.804	49,84 % din populația activă
Femei	6.847	50,16 % din populația activă

Neocupată total:	18.653	57,75 %
din care:		
Bărbați	7.779	41,70 % din populația neocupată
Femei	10.874	48,30 % din populația neocupată.
Rata șomajului:		6,5 %
din care:		
bărbați		9,2 %
femei		3,7 %

Numărul șomerilor în luna aprilie 2003 a fost de 400 persoane.

De consemnat:

- Aproximativ 48% din totalul personalului din industrie se regăsește în societățile "emblemă" ale orașului.
- Aproximativ 25% din totalul personalului din industrie își desfășoară activitatea în unitățile de confecții textile, ceea ce explică rata scăzută a șomajului în rândul femeilor.

Diminuarea sau chiar abandonarea activității în sistem *lohn* (prezentă în industria de confecții) este un fenomen inevitabil, la care trebuie reflectat.

I.3.4. Situația economică

I.3.4.1. Industria

În anul 1990 procesul de reformă economică s-a declanșat în condițiile unui vid total de idei, concepții și mai ales de specialiști în materie. Necesară în orice economie de piață și nu numai într-una aflată în procesul de tranziție la modelul de piață, restructurarea societăților comerciale cu capital majoritar de stat s-a derulat pe baza unor strategii insuficient structurate, stabilite de ministerele de profil sub coordonarea Fondului Proprietății de Stat, în colaborare cu unitățile comerciale solicitante de fonduri necesare în acest demers.

Dar, fie că privatizările s-au făcut prin metoda MEBO (precumpănitoare la începutul anilor 90 și justificată de lipsa capitalului intern), sau prin varianta privatizării rapide, în care sarcina restructurării a revenit proprietarilor (orientare care s-a făcut simțită după anul 1997), rezultatele sunt departe de a fi cele scontate.

Programele de restructurare nu au fost, sau au fost în mică măsură corelate cu cele de dezvoltare locală, element descurajant pentru conducerea multor unități în demersul lor de a iniția acțiuni de fond.

La sfârșitul anilor 80, municipiul Sighișoara era beneficiarul unui profil industrial complex, în care ponderea era deținută de ramurile textile și confecții textile, construcții de mașini și prelucrarea metalelor, sticlă și faianță, articole pentru menaj, produse alimentare, materiale de construcții, exploatarea și prelucrarea lemnului, pielărie, blănărie, încălțăminte etc.

Majoritatea unităților erau profilate pe industria ușoară, mai ales textilă (65% pondere valorică din produsele sîghişorene), orientare fixată de o anumită tradiție locală (vechile bresle ale țesătorilor și croitorilor), precum și de materia primă abundentă pentru produsele ceramice.

Liberalizarea prețurilor la materiile prime și energie, lipsa fondurilor pentru rețehnologizarea și modernizarea fabricației care să asigure prezența pe piață în condiții de eficiență și productivitate, incapacitatea de a face față presiunii competitivității, au avut ca rezultat diminuarea drastică a activității și chiar dispariția unor unități reprezentative pentru industria locală.

Cea mai afectată a fost industria textilă. Importul de țesături de pe piețele asiatice la prețuri autohtone, calitatea slabă a lânii românești, lipsa utilajelor performante mai ales la partea de finisare, au fost obstacole de netrecut.

Țesătoriile de bumbac, mătase și întreprinderea de stofe și-au încetat activitatea. În tabelul anexat sunt prezentate societățile cu număr semnificativ de angajați, cifrele de afaceri și dinamica creșterii în procente:

Denumire societate	Nr. angajați	Cifra afaceri 2002		Cifra afaceri 2002 – 2001 creștere (%)
		mii lei	din care export (%)	
SC "VES" SA	850	299.800.000	33,5	142
SC "Stimet" SA	620	280.000.000	20	116
SC "Siceram" SA	532	157.900.000	21	162,4
SC "Târnava" SA	1337	141.000.000	35	123
SC "Nicovala" SA	200	50.000.000	40	131
SC "Parat – ro" SA	525	-	100	283
SC "Transtex"	675	63.000.000	90	130
SC "CESIRO" SA	1590	436.000.000	85	25
SC "Hochland Romania" SRL	286	636.190.213	-	-

Datele relevă creșteri semnificative ale rezultatelor economice (2002 față de 2001), tendință care se estimează a se menține și pentru anul 2003.

Considerând apropiata aderare a României la UE, viitoarele investiții legate de implementarea unor tehnologii ecologice curate trebuie să devină o preocupare prioritară pentru majoritatea societăților din Sighișoara.

I.3.4.2. Intreprinderi mici și mijlocii

La nivelul municipiului s-a constituit Consiliul Local al Intreprinderilor Mici și Mijlocii, asociație patronală cu statut de persoană juridică, cuprinzând 52 de firme cu statut de membri și membri simpatizanți.

Structura acestora după numărul de angajați este următoarea:

Asociații familiale	4
Microintreprinderi	20
Intreprinderi mici	24
Intreprinderi mijlocii	4

Din punct de vedere al domeniului de activitate:

Comerț	18
Servicii	13
Turism	8
Producție	7
Agricultură	6

După proveniența capitalului, ponderea o dețin firmele cu capital românesc, doar 5 firme fiind constituite cu aport de capital străin.

De remarcat prezența scăzută a întreprinderilor cu activitate în sectorul productiv - observație valabilă și pentru cele constituite cu aport de capital străin.

ANALIZA SWOT (INDUSTRIA)

	Puncte tari	Puncte slabe
FACTORI INTERNI	Vechi tradiții în anumite ramuri industriale (textile, confecții, ceramică) Existența unor resurse naturale (ind. ceramică) Existența unui sector bine dezvoltat de producție pentru confecții Rata șomajului relativ redusă față de restul zonei Potențial turistic deosebit de ridicat, îndeosebi datorită patrimoniului istoric-arhitectural Rețea relativ bine dezvoltată a instituțiilor financiar-bancare Apariția în peisajul economic a unor investitori străini cu impact semnificativ asupra economiei orașului Rețele tehnico-edilitare dezvoltate (apă, canal, gaze naturale, energie electrică) Dinamica bună a indicatorilor economici (cifra de afaceri) pt. societățile reprezentative, inclusiv a celei aferente exporturilor Elaborarea Agendei Locale 21 (Strategie locală de dezvoltare durabilă, Plan de acțiune, Portofoliu de proiecte) Existența unui cadru organizat pt. IMM-urile din oraș – CLIMM Sighișoara	Echipamente și tehnologii de producție învechite Lenta adaptare a unor unități din industria textilă la modificările din structura piețelor Slaba capitalizare a societăților comerciale. Acces dificil la credite cu dobândă redusă, piedică în implementarea tehnologiilor performante Slaba capitalizare a IMM-urilor Promovarea turistică insuficientă, comparativ cu potențialul existent Număr relativ redus de IMM-uri cu activitate productivă Slaba reprezentare a activităților economice în sectorul agricol Investiții reduse în segmente cu valoare adăugată mare: producție, tehnologii înalte Buget local auster Lipsa unui cadru corespunzător de susținere a activităților economice – inexistența serviciilor de consultanță și instruire

	Oportunități	Pericole
FACTORI EXTERNI	Posibilitatea utilizării instrumentelor datoriei publice (împrumuturi și obligațiuni municipale) ca surse atrase ale bugetului local Posibilitatea accesării unor surse atrase ale bugetului local (proiecte, surse guvernamentale, surse private, taxe speciale) Existența Planului Urbanistic General – instrument de dezvoltare urbană Așezarea într-o zonă cu potențial turistic Depărtarea redusă față de aeroporturi (60 km la Tg. Mureș, 90 km la Sibiu)	Fragilitatea sistemului "lohn" Declinul economic al unor activități economice tradiționale (ind. textilă, țesătorie) Reducerea drastică a resurselor pentru finanțarea obiectivelor de investiții majore Instabilitate legislativă în domeniul economic Insuficiența resurselor bugetare Necorelarea responsabilităților de finanțare transmise cu resursele bugetare aferente

I.3.4.3. Agricultură

Suprafața agricolă a municipiului este de 11.347 ha, din care:

SPECIFICAȚIE	SUPRAFAȚĂ
Intravilan	1.172 ha
Extravilan	10.175 ha

Pe categorii de folosință, structura suprafeței agricole este următoarea:

Categ. folosință	Intravilan (ha)	Extravilan (ha)
Arabil	4	1535
Pășuni	20	1656
Fânețe	147	1241
Vii + livezi	2	293
Păduri	-	370
Tufișuri	-	278
Ape + stof	30	107

S I G H I Ș O A R A

Categ. folosință	Intravilan (ha)	Extravilan (ha)
Neproductiv	5	156
Drumuri	74	225
Construcții	241	362
Spații verzi	13	-

Producția vegetală:

Cultura	Suprafața (ha)
Grâu	25
Grâu de primăvară	10
Orz	13
Orzoaică	27
Ovăz	15
Cartofi	100
Sfeclă de zahăr	5
Sfeclă furajeră	7
Porumb	666
Legume	54

Creșterea animalelor (Recensământul agricol 2002):

Specia	Număr
Bovine	986
Ovine	5.095
Caprine	351
Porcine	2.479
Păsări	22.280
Cabaline	202
Familii albine	1.879

Se constată o scădere dramatică a culturilor tradiționale în zonă: cultura hameiului, a viței de vie, a pomilor și arbuștilor fructiferi și cea a legumelor.

O importanță economică deosebită înainte de 1989 a avut producția, achiziționarea și producerea de semifabricate din plante medicinale, înregistrându-se un export de peste 1,5 milioane dolari/an, în această ramură lucrând 620 persoane.

ANALIZA SWOT (AGRICULTURA)

Puncte tari	Puncte slabe
Suprafața întinsă a terenului agricol și a fondului forestier Proprietatea privată asupra terenurilor Microclimat favorabil majorității culturilor agricole Începuturile unei activități de agricultură ecologică în zonă (plante medicinale, trandafiri) Existența unei unități prelucrătoare de performanță - HOCHLAND	Scăderea dramatică a culturii hameiului, viței de vie, pomilor și arbuștilor fructiferi. Practicarea unei agriculturi de subzistență O parte din fondul agricol este slab utilizată sau neutilizată Inexistența unei piețe de gross pentru produsele agricole
Oportunități	Pericole
Punerea în valoare a potențialului agricol în direcția unei agriculturi durabile Coordonarea zonei rurale limitrofe spre menținerea peisajului și specificului rural Implementarea unui centru de agricultură organică ar spori interesul pentru aceasta în toată regiunea Ecoturismul - prin practicarea acestuia crește rentabilitatea agriculturii organice.	Preluarea unor suprafețe mari de către trusturi, practicarea unei agriculturi intensive, industriale Nevalorificarea potențialului agricol pe care îl are municipiul

I.4. CAPITALUL SOCIAL ÎN SIGHIȘOARA

I.4.1. Populația

La recensământul din 2002 populația municipiului Sighișoara era 32.304 locuitori, din care 15.273 bărbați, reprezentând un procent de 47,28 % și 17.031 femei, însumând un procent de 52,72 %.

În ultimii 10 ani populația a înregistrat o scădere constantă. Dacă la recensământul din 1992 totalul populației era de 35.939 locuitori, iar în 2002 au mai rămas 32.304 locuitori, avem o diferență de 3.635, ceea ce reprezintă o scădere de 10,1% în 10 ani.

Anul	1990		2001	
	Nr. total	Nr. raportat la 1000	Nr. total	Nr. raportat la 1000
Nașteri	510	13,2	326	9
Decese	314	8,13	317	8,76
Decedați sub 1 an	4	0,10	7	0,19

În timp ce numărul nașterilor este în scădere cu 36,8% în 2001 față de 1990, numărul deceselor este în creștere cu 0,955 % în 2001 față de 1990.

De asemenea mortalitatea infantilă are o tendință ascendentă cu o creștere de 0,09 la 1000 de locuitori în 2001 față de 1990.

Un studiu al evoluției demografice pe etnii pune în evidență emigrarea populației, un alt factor ce a dus la scăderea populației sighișorene.

Anul	1992	% 1992	2002	% 2002
Populație total	35.939	-	32.304	-
Români	26.290	73,15	24.570	76,5
Maghiari	7.057	19,63	5.932	18,22
Germani	1.416	3,94	587	1,61
Rromi	1.048	2,91	1.135	3,41
Alte naționalități	128	0,35	78	0,26

Poate fi remarcat fenomenul variației proporționalităților. Populația germană este pe cale de dispariție, atât datorită îmbătrânirii, cât și datorită emigrării. Se observă o scădere a proporției populației maghiare, în timp ce crește procentul populației rromilor și cel al populației române majoritare.

Deși eterogenă din punct de vedere etnic, atmosfera generală a conviețuirii comunității sighișorene este pașnică și lipsită de tensiuni interetnice.

I.4.2. Viața religioasă

În Sighișoara au conviețuit sute de ani români, sași, maghiari, evrei, rromi și alte minorități, ceea ce a determinat o dezvoltare a varietății vieții culturale religioase. De-a lungul timpului, viața religioasă s-a intensificat, prezentându-se astfel peste 15 culte religioase.

I.4.3. Comunitatea rromilor

În ultimii 10 ani s-a înregistrat o creștere constantă a rromilor de la 2,91 % din populația stabilă, la 3,51 %. Cea mai mare parte a populației de rromi se înregistrează ca fiind șomeri, beneficiari de ajutor social (cca. 85 %), de o masă gratuită la cantină (cca. 50 %) și alte facilități și drepturi conform legilor în vigoare.

Anumite componente ale modului tradițional de viață al rromilor sunt responsabile de situația de defavorizare actuală și acționează în sensul perpetuării sau chiar al agravării acesteia. Datorită sărăciei și a obiceiurilor etniei rrome, gradul de școlarizare în rândul minorilor și al adulților este scăzut. Cu toate acestea, rromii sunt reprezentați de două organizații, prin activitatea cărora obțin facilități din partea autorităților locale și a unor fundații cu caracter umanist, care au ca domeniu de activitate ajutorarea persoanelor marginalizate.

În ce privește viața culturală, rromii sunt reprezentați la Festivalul minorităților Pro-etnica.

SIGHIȘOARA

I.4.4. Formarea resursei umane

În orice societate structura nevoilor și nivelul aspirațiilor depind de posibilitățile de satisfacere; de aceea optimul social este o linie de orizont spre care înaintăm mereu, dar care rămâne totuși îndepărtată.

Starea prelungită de tranziție nu facilitează apropierea de ținta optimului social, ci dimpotrivă, accentuează degradarea mediului de viață și sărăcirea populației. Municipiul Sighișoara nu face excepție de la aceasta, starea economiei sighișorene înscriindu-se în șablonul național al fenomenului șomajului și populației inactive.

Lipsa de ocupație corelată cu starea generală de sărăcie și fluxul considerabil de turiști în Sighișoara, duce la proliferarea unor fenomene cum ar fi: infrafracționalitatea în general, delicvența juvenilă, cerșitul, prostituția la toate nivelele, chiar și în rândul adolescenților. Aceste practici afectează starea generală de sănătate socială a populației.

I.4.5. Starea de sănătate

Există un proces de îmbătrânire a populației și se remarcă reducerea numărului de copii (de la 510 în 1992, la 326 în anul 2001). Mortalitatea specifică a crescut în anul 2002, fiind de 11,91 la 1.000 de locuitori, față de anul 2001 când era de 10,72 la 1.000 de locuitori, iar mortalitatea infantilă a crescut la 29,60 la 1.000 de locuitori în anul 2002, față de 20,51 la 1.000 de locuitori, cât era în 2001.

Numărul persoanelor cu handicap a crescut, existând la finele anului 2002 un total de 266 de persoane cu certificat medical:

- încadrate în gradul I grav de handicap
  - adulți 42 (29 femei și 13 bărbați);
  - minori 48 (14 fete și 34 băieți);
- încadrate în gradul II accentuat de handicap
  - adulți 25 (12 femei și 13 bărbați);
  - minori 15 (5 fete și 10 băieți);
- încadrate în gradul III mediu de handicap
  - adulți 10 (6 femei și 4 bărbați);
  - minori 18 (10 fete și 8 băieți);
- neîncadrate
  - adulți 98 (63 femei și 35 bărbați);
  - minori 10 (6 fete și 4 băieți).

Bolile care predomină în rândul persoanelor cu handicap sunt cele neuropsihice, oftalmologice, metabolico-endocrine și infecțioase (în special în rândul minorilor – maladia SIDA), evidențiindu-se prin aceasta faptul că nivelul condițiilor de trai și de educație sanitară este scăzut.

I.4.6. Ocrotirea sănătății

Asistența medicală este asigurată în sectorul public de Spitalul Municipal, 1 policlinică, 2 farmacii, 4 dispensare medicale, iar în sector privat de 5 farmacii, 23 cabinete medicale, 10 cabinete stomatologice și 4 laboratoare de tehnică dentară.

La un medic revin 436 de locuitori, la un medic stomatolog 5.384 locuitori, iar la un cadru sanitar mediu 141 locuitori. La 1.000 de locuitori Spitalul Municipal asigură în medie 4,38 paturi de spital. În ultimii ani au venit în Sighișoara 10 specialiști în diverse domenii și au fost achiziționate aparate noi la mai multe secții. Trebuie însă modernizată aparatura de laborator.

În Sighișoara funcționează Stația de ambulanță ca parte a Serviciului Județean de Ambulanță și Centrul SMURD de descarcerare și salvare.

I.4.7. Asistența socială

Activitatea de asistență socială se desfășoară conform actelor normative prin:

- acordarea de ajutoare bănești de la bugetul local, conform Legii nr. 416/2001, legea venitului minim garantat, fiind depuse cca. 350 de dosare în cursul anului 2002 și acordându-se ajutoare sociale în cuantum total de 1.626.347.000 lei;
- acordarea unor ajutoare bănești pentru încălzirea locuinței (energie termică, gaze naturale, lemne) – 1.548.275.000 lei pentru un număr de cca. 4.800 de cereri persoanelor care beneficiază de ajutor social și celor cu venituri reduse (O.U.G. Nr. 5/2003);
- eliberarea de lapte praf gratuit pentru copiii până la un an, peste 2.000 kg. (Legea nr. 321/2001);

- acordarea unei mese gratuite la patru cantine de ajutor social la 137 persoane lunar (Legea nr. 108/1998);
- existența a 450 de cereri pentru locuințe din fondul locativ de stat, repartizându-se 73 de locuințe (din care 64 din cele construite prin A.N.L. (Legea 114/1996 și H.G. nr. 962/2001);
- instituirea tutelei pentru minorii lipsiți de ocrotire părintească sau persoane puse sub interdicție (7 persoane);
- instituirea curatelei pentru minori și persoane vârstnice care nu își pot reprezenta singuri interesele;
- întocmirea dosarelor pentru internarea în centre de îngrijire și asistență pentru un nr. de 18 persoane vârstnice;
- anchete sociale privind acordarea drepturilor persoanelor cu handicap (236 solicitanți în anul 2002), încredințarea minorilor unuia dintre părinți (85 cazuri), acordarea alocației suplimentare;
- anchete sociale privind minorii care trebuiau instituționalizați și minorii care au săvârșit infracțiuni prevăzute de lege, dar nu răspund penal (un număr de 23).

I.4.8. Centre de îngrijire

În prezent există un Centru de îngrijire și asistență unde sunt instituționalizate 50 de persoane (din care 47 sunt persoane vârstnice și 3 până la 50 de ani) declarate ca fiind cu handicap și un Centru de plasament unde sunt instituționalizați 67 de copii, din care un student, un preșcolar și 65 de elevi.

I.4.9. Societatea civilă

La nivelul municipiului Sighișoara se evidențiază colaborarea administrației locale cu diferiți reprezentanți ai societății civile, aceștia din urmă implicându-se în procesul decizional pentru rezolvarea unor probleme cu caracter public. Se înscriu astfel un total de 32 de ONG-uri: culturale 10, sport 6, social 4, umanitare 3, religie 3, profesionale 3, drepturile omului 1, interese de grup 1, mediu 1, tineret 1, iar la acestea se adaugă 242 de asociații de proprietari și locatari.

I.4.10. Educația formală și informală

Perioda de tranziție pe care România o traversează în ultimii ani a adus multiple transformări la nivelul întregii societăți și o schimbare profundă a mentalității colective. Acest lucru nu s-ar putea realiza fără o modernizare a sistemului educațional de masă.

În Sighișoara funcționează în prezent 27 unități de învățământ din care 11 grădinițe, 11 școli cu învățământul primar și gimnazial, 4 licee din care 2 cu școli profesionale și de ucenici afiliate și un club al copiilor.

În ultimii trei ani populația școlară din municipiul a fost cuprinsă în unitățile de învățământ astfel:

Situația elevilor	2000	2001	2002
Total elevi, din care:	7.518	7.387	7.560
-preșcolar	1.056	1.105	1.081
-primar + gimnazial	4.292	3.840	3.824
-liceal	1.579	1.806	1.920
-profesional + ucenici	591	636	735

Învățământul preșcolar a fost cel mai sensibil la ideea privatizării. Astfel au apărut în oraș 2 grădinițe particulare: „Sophie's Kindergarden” cu limba de predare engleză și „Pinocchio” cu limbile de predare engleză și germană. Ambele grădinițe sunt acreditate de M.E.C. și în acest an școlar au înscris 74 de copii.

În prezent, două grădinițe au grupe cu program în limba germană, iar patru grădinițe au grupe cu program în limba maghiară.

Predarea în limba minorităților este asigurată și în învățământul primar gimnazial. Astfel, două școli generale au clase cu predare în limba maghiară, iar limba germană se poate studia în cadrul unui liceu cu clasele I-XII.

Învățământul vocațional este asigurat de Școala de Muzică cu clasele I-VIII, în care se studiază pianul, vioara, violoncelul, percuția și de clasele cu profil sportiv din cadrul a două școli generale. În paralel, elevii învățământului primar și gimnazial au posibilitatea de a urma în cadrul Clubului copiilor cursuri de: informatică, jocuri logice, tapiserie, carting, teatru medieval, dans modern, cultură și civilizație engleză, sau pot practica sporturi de performanță în cadrul Clubului sportiv din localitate.

S I G H I Ș O A R A

Învățământul liceal și profesional asigură continuarea studiilor în variate profile: real, uman, sau pe specialități. În cadrul liceelor teoretice funcționează clase cu predare în limbile maghiară și germană. Se remarcă faptul că liceele vocaționale și de meserii și-au diversificat oferta, înființând profile în acord cu noua orientare economică a orașului: turism, contabilitate, chimie alimentară, dar mențin în oferta lor și profilele clasice - ceramică, confecții, electrotehnică - ce asigură calificările necesare industriei locale.

Situatia unităților de învățământ	2000	2001	2002
Total unități de învățământ, din care:	30	27	26
-grădinițe de copii	13	11	11
-școli din învățământul primar și gimnazial	13	12	11
-licee	4	4	4

Pentru absolvenții liceelor care doresc să-și continue studiile în oraș există școli postliceale cu profil economic sau medical și filiale ale unor universități cum ar fi: Academia de Arte – Cluj, Universitatea A.I.S.T.E.D.A. – București, Universitatea Lucian Blaga – Sibiu sau Universitatea Tehnică – Cluj, pentru studii postuniversitare.

În ultimii ani, fondurile alocate întreținerii și exploatarei unităților de învățământ s-au situat sub necesități, ceea ce a determinat degradarea acestora din punct de vedere:

- al construcțiilor (degradare tencuieli, zugrăveli, fațade, lucrări de hidroizolație);
- al utilităților (grupuri sanitare, vestiare, distribuția agentului termic, iluminat);
- al dotării nesatisfăcătoare cu mobilier (bănci nediferențiate pe grupe de vârstă);
- al dotării cu material didactic (slaba dotare cu tehnică de calcul și mijloace de predare: retroproiector, videoproiector, hărți, aparatură de laborator), producând perturbări în activitatea didactică și școlară, putând favoriza apariția în rândul elevilor a afecțiunilor colective (epidemii) și individuale (miopie, deformări de postură).

Cabinetele medicale școlare sunt insuficient dotate cu aparatură, materiale sanitare și medicamente, ceea ce a determinat o slabă performanță a acestora.

Cadrele didactice, în special a cele din învățământul primar, consideră că s-ar impune o diagnosticare prealabilă a preșcolărilor, pentru a stabili copiii cu deficiențe. Nu toți elevii pot fi integrați în colectivele școlare obișnuite și de aceea ar fi necesară formarea unor clase speciale la nivelul municipiului.

I.4.11. Cultura

Sighișoara are îndelungate tradiții culturale multietnice care s-au transmis din generație în generație. În perioada interbelică au existat teatre populare (român, german și maghiar), orchestra semisimfonică, instituții care au supraviețuit și după cel de-al Doilea Război Mondial.

I.4.12. Instituții culturale

Casa de cultură dispune de două săli de spectacole: Sala "Mihai Eminescu" cu o capacitate de 500 de locuri și Sala "Ciprian Porumbescu" (fostă Sander) cu 300 locuri, unde se află și sediul central. Tot în casa Sander există o sală de muzică de 100 de locuri. În cadrul Casei de cultură își desfășoară activitatea ansamblul folcloric „Cetatea”, precum și un ansamblul folcloric de copii. În domeniul coral există corurile „Armonia” și Corul de Cameră, iar în plan municipal Corul Bisericii Ortodoxe. Fanfara, trupa de dans modern și orchestra de muzică ușoară completează formațiile artistice cu activitate permanentă. Universitatea populară a Casei de cultură are în anul 2003 șase cursuri cu un număr de 244 participanți.

Muzeul de istorie înființat în 1899 în Turnul cu Ceas, având încă două locații, Expoziția de arme medievale și Camera de tortură au atras în 2001 peste 61.000 vizitatori, iar în 2002 peste 107.000, ceea ce reprezintă o creștere de 76%. Muzeul are o colecție de 14.437 exponate din diferite domenii și epoci.

Biblioteca municipală "Zaharia Boiu" dispune de un fond de carte de peste 152.000 de volume în cele două secții, una pentru adulți și una pentru copii. Are de asemenea un fond de carte veche extrem de valoros, de 30.000 de volume în cadrul secției documentare. În 2002, biblioteca a fost solicitată de 10.000 de cititori.

Centrul Educational Interetnic pentru Tineret

(I.B.Z.) are trei ani de activitate, fiind un proiect implementat în cadrul Pactului de stabilitate pentru Europa de Sud-Est, finanțat de guvernul Republicii Federale Germania prin Institutul pentru Relații Culturale Externe Stuttgart. Centrul are în dotare o bibliotecă a minorităților, un Culture Pub și o „pivniță a tineretului” în care se desfășoară programe culturale în fiecare vineri și sâmbătă. Există de asemenea o serie de cursuri și ateliere de lucru extracurriculare. Se organizează constant tabere internaționale, precum cea de arheologie, etnografie, artă și teatru neprofesionist.

Clubul copiilor și elevilor este locul de întâlnire a peste 1.000 de elevi din ciclul gimnazial, care își desfășoară activitatea în șapte cercuri tehnice și artistice. În cadrul acestui club trupa de teatru „Cameleon” a câștigat mai multe premii naționale, iar trupa de dans modern „Kids”, a fost laureată a mai multor concursuri din țară.

I.4.13. Festivaluri

În Sighișoara, de-a lungul unui an, se desfășoară o serie de festivaluri cu o puternică rezonanță pe plan național și internațional.

Festivalul de Artă Medievală, care are loc de obicei la sfârșitul lunii iulie, este organizat de Fundația de Artă Medievală Sighișoara și a ajuns la cea de-a 13-a ediție. Festivalul se dorește a fi o prezentare a Sighișoarei așa cum era ea în Evul Mediu, în cadrul acestei manifestări având loc spectacole de muzică, dans și teatru medieval, la care sunt invitați să participe artiști din țară și din străinătate.

Festivalul Internațional de Muzică Academică și Cursurile muzicale de vară, organizat în prima decadă a lunii august (1–10 august) de către Fundația „Elan” din București, Fundația „Pro Helvetia”, Fundația „Elan – Casa Albert” Sighișoara și Primăria municipiului Sighișoara. La acest festival concertează în fiecare an artiști români și străini, iar la cursurile

organizate participă studenți din țară și din străinătate. Festivalul se află la ediția a-Xa, ediție jubiliară.

Festivalul ProEtnica, Zilele Comunităților Etnice în România a ajuns în acest an la cea de a III-a ediție și se va desfășura ca de obicei în ultima săptămână a lunii august, aducând pe scenă peste 800 de reprezentanți ai celor 18 comunități etnice din România. Festivalul ProEtnica este organizat de Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret și reprezintă o oglindă a conviețuirii multietnice de pe aceste meleaguri.

Festivalul de fanfară „Paul Schuller” se desfășoară în luna septembrie, în organizarea Casei de cultură. Anul acesta are loc ediția a III-a.

Festivalul de muzică veche, organizat de Casa de cultură are loc în luna decembrie și este la cea de-a VIII-a ediție.

Festivalul de poezie și critică „Agora” a ajuns la a X-a ediție, și este organizat de Casa de cultură.

I.4.14. Sport

Sighișoara are o bogată tradiție sportivă în special în ceea ce privește handbalul, Voința Sighișoara participând încă din 1950 la campionatul național de handbal în 11. Mulți sportivi sighișoreni au făcut parte din loturile naționale. În prezent, Handbal Club Sighișoara se află în Divizia A.

Clubul Sportiv Școlar pregătește viitori sportivi în ramurile: handbal, atletism și fotbal. Rezultate deosebite a obținut grupa de atletism fond, cu multe titluri de campion național.

Unul din sporturile cu rezultate bune pe plan național este judo-ul, cu prezențe la finalele naționale.

Fotbalul este reprezentat de F.C Dealu Mare, care participă în campionatul Diviziei D.

În Sighișoara se practică și alte sporturi: baschetul, schiul, patinajul, tenisul, boxul, înotul însă acestea nu au o formă de organizare oficializată și nici nu dispun de o bază materială de calitate.

ANALIZA SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
O.N.G. –uri ce au activitate și o bună colaborare între ele și cu administrația locală; profesionalismul cadrelor didactice; rata crescută a absolvenților de liceu care își continuă studiile; concordanța între nevoile socio-economice și oferta educațională a unităților școlare, la nivel liceal și post universitar; deschidere spre metodologii educaționale noi; existența relațiilor de înfrățire cu orașe din alte țări; coexistența mai multor culte religioase; spectacole de muzică și poezie în cursul anului în diferite locații.	scăderea numărului populației; îmbătrânirea populației; scăderea natalității; creșterea numărului familiilor sărace; gradul înaintat de uzură al materialului didactic și construcțiilor; lipsa consilierii psiho-logopedice în școli generale; slaba dotare a bibliotecilor școlare la nivel liceal și post universitar; deschidere spre metodologii educaționale noi; insuficienta dotare medicală și degradarea clădirilor; spațiu și dotare improprie în care funcționează maternitatea; lipsa unui cinematograful; insuficienta dotare a Casei de Cultură precum și degradarea clădirii acesteia; încetarea activității teatrale a „Teatrului din Turn”; informare și participare insuficientă a cetățenilor la actul cultural.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
coexistența spațiului multicultural și religios; existența potențialului turistic capacitează ocuparea forței de muncă și creșterea nivelului cultural; continuitatea și valorificarea relațiilor cu comunitatea germană din diaspora pentru atragerea de investiții; valorificarea turismului atrage după sine scăderea sărăciei orașului; Fondul de Solidaritate Socială.	nerespectarea dreptului la odihnă de către agenții economici (industria ușoară); alocații bugetare insuficiente pentru domeniul social; lipsa de perspectivă pentru tânăra generație; scăderea calitativă a rezultatului didactic; insuficienta stimulare a performanțelor școlare.

I.5. CETATE, TURISM, MONUMENTE

I.5.1. Introducere

Așezarea orașului la intersecția unor drumuri importante din țară (Brașov – Sighișoara - Tg. Mureș - Cluj, Miercurea Ciuc – Odorhei – Sighișoara - Agnita – Sibiu, Sighișoara – Mediaș – Sibiu) a avut ca rezultat afirmarea Sighișoarei de-a lungul secolelor ca un centru important comercial, meșteșugăresc,

administrativ și cultural. La acestea se adaugă în ultimul timp și importanța lui ca centru turistic, avându-se în vedere nu numai interesul pentru orașul medieval bine păstrat, ci și ca loc de plecare pentru vizitarea zonei din jurul Sighișoarei, cu obiective turistice deosebit de importante (pe lângă bisericile fortificate din Biertan și Viscri, ambele incluse în patrimoniul mondial UNESCO, amintim monumentele istorice din Saschiz, Archita, Rodeș, Apold, Criș, Malâncrav, Dumbrăveni, Mediaș și Seleuș).

Orașul a avut marea șansă ca, în perioada avântului industrial, cele mai multe întreprinderi de industrie ușoară să fie amplasate în afara perimetrului orașului vechi, pe platforma industrială, unde au fost construite și majoritatea blocurilor de locuințe, astfel încât centrul vechi al orașului să fie afectat numai în mică măsură.

I.5.2. Arhitectură și ambient

Cetatea Sighișoara, “ cea mai frumoasă și mai bine păstrată cetate orășenească din Transilvania”, a primit de-a lungul timpului apelative ca “Perla Transilvaniei”, “Mărgăritar al Transilvaniei”, “Nürnberg transilvănean”. Sighișoara este și astăzi un veritabil oraș-muzeu, oferind vizitatorului modern șansa de a realiza o întoarcere în timp, în atmosfera medievală de acum câteva sute de ani.

Istoria zonei în care se află Sighișoara își are începuturile cu câteva mii de ani înainte de întemeierea orașului de către coloniștii germani. Acestea sunt: așezarea preistorică de pe Dealul Turcului (Wietenberg), aflată la 3 km N-V de oraș, din epoca bronzului mijlociu (1.800 – 1.300 î.Hr.) care a dat numele de cultura Sighișoara- Wietenberg. Aflată pe platoul superior al aceluiași deal (Dealul Turcului Wietenberg), așezarea dacică fortificată datată în perioada Latene (sec.II îHr – sec.II î.Hr.) a fost cea mai puternică fortificație dacică de pe cursul mijlociu al râului Târnava Mare. Dacii, popor indo-european înrudit cu tracii, au trăit în urmă cu 2.000 de ani pe teritoriul României de azi, atingând un nivel de civilizație asemănător cu al celților și al germanilor din antichitate. Transilvania a făcut parte din Provincia Dacia și este extrem de bogată în vestigii ale civilizației romane. Romanii au construit orașe, au ridicat fortificații militare și au realizat o puternică rețea de drumuri strategice. Astfel, în apropiere de Sighișoara, pe Platoul Podmoale, se află urmele unei fortificații militare romane (castrum) în care a staționat o cohortă a Legiunii a XIII-a Gemina cu sediul la Alba Iulia Apulum. Cea mai dificilă perioadă a istoriei locale începe o dată cu plecarea administrației romane din Dacia. Este perioada migrațiilor, care a durat aproape 1.000 de ani, cuprinzând 10 valuri de populații migratoare venite din răsărit. Dintre acestea, numai maghiarii au reușit să cucerească treptat întreaga Transilvanie, integrând-o în regatul maghiar, care ulterior a intrat în componența Imperiului Austriac, până în 1918, când acesta s-a destrămat.

În sec al XII-lea d.Hr., în S și E Transilvaniei a fost colonizată populația germană. Venită dintr-un spațiu european, cu o civilizație superioară, aceasta a construit principalele orașe medievale din Transilvania și Ungaria, contribuind la ridicarea nivelului general de civilizație al zonei. Coloniștii germani au fost aduși de către Geza al II-lea (1141 – 1161) de pe meleagurile Rinului, Moselei și din Flandra. Veniți “ad retinendam

coronam” – pentru apărarea coroanei, aceștia au luat în stăpânire “fundus regius” – pământ crăiesc, bucurându-se de drepturi și privilegii deosebite. Alți coloniști au fost aduși din dreapta Rinului, din Saxonia, localitate care a dat germanilor din Transilvania numele generic de sași.

Dintre nucleeele urbane apărute către sfârșitul sec. al XII-lea, cel situat la confluența Râului Șaeș cu Râul Târnava Mare, avea să dea naștere uneia dintre așezările caracteristice ale evului mediu transilvănean: Sighișoara, vechea cetate Schässburg.

Sighișoara este inclusă în anul 1999 în patrimoniul UNESCO, fiind considerată cel mai bun exemplu din Transilvania (și din Europa centrală) pentru un fost oraș de meseriași și agricultori, lucru documentat prin formele arhitectonice ale caselor vechi, cu porți carosabile și curți interioare. Această caracteristică nu este contradictorie dezvoltării breslelor și comerțului, care se reflectă în componența fortificațiilor păstrate, cu turnuri de breaslă și turnuri-poartă.

Clădirile monument istoric din municipiul Sighișoara, foarte multe la număr (aproape toate clădirile din orașul vechi), ar putea fi prezentate astfel:

- Casa cu șindrilă, str. Bastionului 5 – sec. al XVII-lea
- Turnul Cositorarilor, str. Cositorarilor 11 – sec. al XVII-lea
- Biserica Reformată, str. Gh. Lazăr 2 – 1888
- Intrare fortificată în cetate, str. Turnului
- Turnul tăbăcarilor sec. XVI - XVII
- Turnul cu Ceas, Piața Muzeului sec. XIV
- Turnul Măcelarilor, str. Cojocarilor – sec al XIV-lea
- Casa Wagner, Piața cetății 7 – sec. al XVIII-lea
- Casa cu cerb, str. Școlii sec. XVII
- Casa Vlad Dracul, Piața Muzeului sec. XVI - XVII
- Casa venețiană, Piața Muzeului sec. XVII
- Primăria, str. Muzeului 7 – 1887 – 1888
- Biserica Mănăstirii, Piața Muzeului 8 – sec. al XII-lea
- Turnul Fierarilor, Piața Muzeului –sec. XVI XVII
- Liceul “Joseph Haltrich”, str. Scării 6 – sec. XVI –XIX
- Biserica din Deal, str. Scării 10 – sec. XIII – XVI
- Turnul Frânghierilor, str. Scării – sec.XIV – XV
- Scara din lemn acoperită, str. Scării – 1656
- Biserica leproșilor, str. Șt. Cel Mare –sec. XVI
- Turnul Cojocarilor, str. Cetății –sec. XIV – XVII

SIGHIȘOARA

- Turnul Cizmarior, str. Zidul cetății –sec. XIV – XVII
- Turnul Croitorilor, str. Zidul cetății – sec. al XIV-lea

Din punct de vedere arhitectural clădirile din Sighișoara pot fi împărțite în trei categorii:

- Arhitectura militară;
- Arhitectura ecleziastică;
- Arhitectura civilă.

I.5.2.1. Arhitectura militară

Cetatea Sighișoara a făcut parte –probabil chiar de la început - dintr-un sistem de fortificații. După atacul tătarilor din 1241, care a provocat distrugerii însemnate, lucrările de fortificare au fost reluate. Astfel, în sec. XV și XVI zidul cetății ajunge la o lungime de 930 m cu 14 turnuri și 5 bastioane de apărare, astăzi existând 9 turnuri și 2 bastioane, precum și porțiuni însemnate ale zidului. Din cauza unor ani cu precipitații mai abundente în sec. XX, zidul cetății de pe versantul nordic la Cimitirul din Deal și între Turnul Croitorilor și Turnul Cojocarilor este parțial căzut, necesitând reparații urgente.

Turnul cu Ceas este principalul punct de intrare în cetate, fiind numit astfel datorită ceasului cu figurine, unic în România și constituind o imagine simbol a Sighișoarei. Forma actuală a turnului datează din anul 1677, când au avut loc reparații capitale, după marele incendiu din 1676. După mai bine de un secol turnul a fost renovat și s-au înlocuit țiglele simple cu țigle multicolore, s-au pictat emblemele și inscripția.

În prezent Turnul cu Ceas adăpostește Muzeul de Istorie al orașului, care cuprinde expoziții de arheologie, farmacie, unelte și produse, mobilier, orologerie. Lângă Turnul cu Ceas se află Colecția de arme medievale, iar sub turn se află Camera de tortură, amenajată ca expoziție.

La Turnul cu Ceas au fost făcute reparații în perioada 1997 – 2003: scările interioare au fost înlocuite, s-a realizat o sală de expoziții temporare, s-a reparat laboratorul de restaurare, s-a introdus încălzire centrală, s-au restaurat figurinele și mecanismul actual al ceasului, iar la acoperiș s-a realizat înlocuirea părților de tablă distruse și a jgheburilor. S-au efectuat reparații la bolta de sub Turnul cu Ceas, unde s-a realizat un magazin de suveniruri și la Camera de la Colecția de arme, redându-se toată structura de

cărămizi inițială. Turnul Cismarilor găzduiește postul de radio Radioson, fiind renovat în întregime în interior.

Ar fi de recomandat ca în exterior întreg turnul să beneficieze de o conservare a frescelor de pe fațada sudică, de refacerea cu țigle multicolore a acoperișului și revopsirea cadranului ceasului din turn, care are o frumoasă frescă în jurul lui.

Turnul Tăbăcarilor este plasat pe latura de SE și este unul dintre cele mai vechi turnuri, fapt susținut de arhitectura simplă și eficientă, care ar merita ca în interior să se realizeze vechea deschidere ce comunica prin “Galeria arcașilor” cu Turnul Cositorarilor. Aceasta ar evita pătrunderea turiștilor în curtea casei parohiale și ar ajuta la vizitarea sistemului defensiv și la admirarea panoramei din bastionul Turnului Cositorarilor.

Turnul Croitorilor a fost destinat protejării celei de-a doua căi de acces în cetate și este prevăzut cu două ganguri boltite, funcționale și astăzi. Refăcut după incendiul din 1676, a avut doar o reparație la acoperiș în anul 2000 și ar putea să fie amenajat în interior ca muzeu sau magazin de prezentare a pieselor autentice ale breslașilor legate de croitori, țesători, etc. din zona de pe Târnavă.

Turnul Fierarilor a fost construit în anul 1631, fiind destinat să consolideze flancul de est al zidului cetății, protejând Biserica Mănăstirii. Masivitatea sa reflectă importanța fortificației, dar și puterea economică a breslei. Începând cu 1997 a funcționat aici o perioadă Teatrul din Turn și s-au efectuat lucrări de consolidare, neterminate din cauza lipsei de fonduri. Ar fi indicat să se reia destinația de teatru și de expoziții, cel puțin pe perioada de vară, pentru o îmbogățire a vieții culturale a Sighișoarei. Dacă se realizează și un sistem de încălzire, se pot continua activitățile pe timpul iernii.

Turnul Frânghierilor reprezintă una dintre cele mai vechi fortificații de refugiu construită încă din sec. al XIII-lea, fiind un obiectiv important al arhitecturii militare medievale. Turnul este bine păstrat, fiind în îngrijirea Parohiei Evanghelice.

Turnul Măcelarilor protejează un mic bastion de artilerie menit să consolideze apărarea dinspre NV a zidului cetății și, împreună cu Turnul Cojocarilor, apără poarta TORLE. Porțiunea de zid dintre aceste turnuri este reprezentativă pentru evoluția în timp a fortificației. Din cauza unor ani cu precipitații mai abundente, porțiunea între Turnul Măcelarilor și prima poartă de intrare în cimitir este căzută.

Turnul Cismarilor este menționat pentru prima oară în 1521 și avea menirea de a proteja un bastion de artilerie, împreună cu care formează un nod fortificat de maximă importanță pentru flancul de NE al cetății. Din 1681 este refăcut în manieră barocă. Actualmente funcționează aici postul de radio Radioson, pentru care s-au făcut reparații interioare.

O mare parte din sistemul defensiv necesită deci reparații și punerea în valoare a monumentelor: Turnul Cojocarilor, Turnul Măcelarilor, Cositorarilor și Croitorilor, precum și zidul dintre Croitori și Cojocari, care actualmente este căzut.

I.5.2.2. Arhitectura ecleziastică

Arhitectura religioasă a fost în evul mediu la fel de importantă ca și arhitectura militară. Nu întâmplător pe vechea stemă a orașului Sighișoara (aflată actualmente în Muzeul din Turnul cu Ceas) există deviza "Nomen Domini turris fortissimo" (numele Domnului este cel mai tare turn).

Enumerăm mai jos bisericile care există la ora actuală în cetate și în orașul de jos:

Prima biserică parohială a fost, după legendă, lângă Scara Acoperită, unde se pot vedea și astăzi ruinele ei, nu mai veche de sec. al XIV-lea.

Biserica Mănăstirii, dedicată Sfintei Fecioare, a aparținut Mănăstirii Dominicane, (demolată la sfârșitul sec. al XIX-lea) fiind construită începând din sec. al XIII-lea. În perioada de vară poate fi vizitată de către turiști și conducerea parohiei dorește să organizeze un mic muzeu cu obiectele de cult aflate în patrimoniul bisericii.

Biserica din Deal

Este neîndoielnic cel mai important monument arhitectonic al cetății. Construcția acestei biserici, pusă sub patronajul Sfântului Nicolae, începe în anul 1345 și continuă cu intermitențe până 1525. Biserica înglobează cele două construcții mai vechi de pe platoul superior al dealului: o capelă romanică și un donjon patulater. Monumentul este valoros și prin existența singurei cripte cunoscute în Transilvania, aflată dedesubtul corului și care conține morminte. Biserica a fost parțial pictată în exterior și integral în interior în 1876, când s-a decis să se distrugă pictura veche cu condiția de a se realiza copii exacte pe

pergament, din păcate dispărute. Biserica din Deal a cunoscut două mari restaurări: în 1934, când s-au decopertat o parte din vechile fresce și cea din 1991 și 1999, restaurare integrală realizată de Fundația Messerschmitt din München și Ministerul Culturii din România, dându-i-se înfățișarea de astăzi. În interior s-au păstrat piese rare de sculptură și pictură religioasă; tabernacolul gotic din piatră cu decor traforat, amvonul sculptat din 1480 și un vechi agheasmatar din piatră sec. XV. Din sec. XIV datează altarul poliptic al Sf. Martin, iar stranele din lemn sculptate de J. Reychnut sunt din sec.XVI. Interesante sunt sculpturile funerare realizate de Elias Nicolai aflate în interiorul bisericii, precum și frumoasele altare aduse de la bisericile din Șaeș și Cund. Astăzi biserica este muzeu și prezintă altare poliptice și piese de mobilier liturgic din biserici rămase fără comunitate.

Biserica Romano-Catolică Sfântul Iosif

Construită în 1894 după demolarea Mănăstirii Maicilor Franciscane și a Turnurilor Lăcătușilor. Se află în partea de N-E a cetății, lângă zidul de incintă. Construită în stil eclectic de către arhitectul sighișorean Letz, biserica a suferit reparații interioare după incendiul din 1983. Orga actuală este cumpărată de la o biserică săsească din împrejurimi și este construită de către Karl Einschenk 1908.

Biserica Leproșilor

Aflată în "Orașul de Jos", pe strada Ștefan cel Mare nr.34, este un monument gotic din sec.XV și a fost transformată între 1647 și 1684 într-o biserică de mici dimensiuni care deservea azilul de leproși, având spre V un amvon din care se predica celor bolnavi. Ea a fost integral restaurată în anii 1975 – 1976.

Biserica Ortodoxă din Cornești

Situată la intrarea în oraș dinspre Tg. Mureș, cu hramul Intrarea Maicii Domnului în Biserică, este primul lăcaș creștin românesc de piatră din această zonă. Construită în 1788 – 1797 pe locul unei biserici din lemn în timpul preotului Ștefan Bălaș, din Săcele – Brașov, este un monument neoclasic adaptat cerințelor de cult ortodox. Se mai păstrează de atunci clopotul, un antimis (văl liturgic) și un potir de aur. Pictura murală din interior este opera artistului

SIGHIȘOARA

Veniamin Precup, 1983 – 1984. Iconostasul actual datează din 1997 și este sculptat în lemn de către artistul Huțanu din Bacău, iconostasul vechi fiind dăruit mănăstirii din Jacul Românesc. Biserica este foarte bine întreținută având reparații integrale ale fațadei și acoperișului.

Catedrala ortodoxă

Aflată pe malul N al Târnavei Mari cu hramul Sfânta Treime, este construită între anii 1934-37 de către arhitectul Dumitru Petrescu Gopeș. Pictura interioară a fost realizată de pictorul A. Demian. Biserica a suferit în ultimii ani mai multe reparații, pictura fiind refăcută în anii 1980 – 1984.

Sinagoga evreiască

Este situată pe strada Tache Ionescu nr.13, fiind o clădire cu plan dreptunghiular beneficiind de două accese. Acoperișul este în două ape, sub cornișă existând o friză cu arcaturi romanice. În interior tavanul cu cer înstelat este pictat, iar mobilierul din lemn, stranele și tribunele, sunt originale. Atât pe fațada principală, cât și pe peretele de E unde se găsește Sfântul Dulap din lemn, prezintă în partea superioară un fronton triunghiular din lemn cu steaua lui David.

Biserica Reformată

Construită în 1888, este o clădire neo-romanică cu elemente neo-gotice. În interior se remarcă pupitrul de lemn al predicatorului, cu baldachin decorat cu denticul și strane originale. Biserica se află pe str. Gh. Lazăr.

Biserica Unitariană

Este situată pe strada Gării și datează din 1936 – 1938. Construcția din cărămidă are un plan dreptunghiular cu axidă semicirculară și un turn masiv spre V, ce prezintă forme specifice arhitecturii moderne din mediul urban secuiesc.

I.5.2.3. Arhitectura civilă

Majoritatea celor 164 de case de locuit din cetate având cel puțin 300 de ani vechime, sunt considerate monumente istorice. Descoperirile arheologice arată că vechile locuințe ale coloniștilor germani din sec. al XII-lea erau din lemn, de formă dreptunghiulară, cu o fațadă îngustă la stradă, având pivniță și parter, acoperiș de șindrilă sau stuf și o suprafață locuibilă de 35 mp.

Actualele locuințe de cărămidă, au fost ridicate treptat, mai ales după incendiul din 1676. Arhitectura locuințelor burgheze din Sighișoara nu a avut niciodată un caracter monumental. Astfel se poate vorbi de un stil baroc într-o formă simplificată pentru sec. XVII. Însă spre sfârșitul sec. XVIII lea, odată cu dominația habsburgică și începuturile dezvoltării economiei capitaliste a apărut în rândurile claselor înstărite nevoia de confort mai ridicat și tendința de a-și construi case cu fațade reprezentative; astfel apar case cu ornamentații influențate de barocul târziu, goticul venețian, clasicismul timpuriu, care dau arhitecturii locale farmec și pitoresc.

Piața Cetății, în forma ei de patruleter rectangular, odinioară locuită de marile familii nobiliare ale orașului, a suferit de-a lungul timpului numeroase transformări. Casa care și-a păstrat cel mai bine forma este Casa cu Cerb, denumită astfel după capul de cerb fixat pe colțul clădirii. Este o construcție specifică renașterii transilvane, datând probabil din sec. al XVII lea. Între anii 1988 și 2001 au fost efectuate mari lucrări de restaurare realizate la început de Ministerul Culturii și apoi de către Fundația Restauro Messerschmitt. Este o clădire extrem de funcțională, cuprinzând pensiune, hotel și centru cultural româno-german: sală de expoziții, de conferințe, etc. Deoarece sala cu frescă nu este complet restaurată se dorește realizarea, la finele restaurării, a unui mic muzeu.

Casa de pe stâncă

Situată în Piața Cetății nr.8, a fost construită după marele incendiu din 1676, restaurată în sec. XVII, XVIII și din nou restaurată în 1999 - 2000 de către Fundația Veritas. Actuala destinație este de sediu al unui centru cultural, oferind o cofetărie, un internetcafe și cursuri de calculator și limbi străine.

Casa cu șindrilă (Ewert)

Casă specifică de meșteșugari, ce găzduiește astăzi sediul Centrului Educațional Interetnic pentru Tineret, a suferit mai multe reparații în 1912 și 2000 – 2003. Se află pe strada Bastionului nr.6. Galeria deschisă decorată cu balustradă de lemn și friză de denticul și baluștri, unica păstrată în Sighișoara, împreună cu pivnițele și dimensiunile ferestrelor de la etaj, indică una din cele mai vechi case. Centrul educațional a amenajat aici o sală de conferințe, un internetcafe și diferite cercuri: dans, ceramică, teastru și mai nou hotel pentru tineret.

Casa Venețiană

Situată în Piața Muzeului, este denumită astfel după ancadramentele de piatră ale ferestrelor care imită goticul venețian. În momentul de față clădirea găzduiește Forumul German și un centru de asistență pentru persoane vârstnice. Casa a suferit o reparație completă în interior și la bază (pivnițele), care în viitor s-ar putea să primească o destinație de magazin alimentar.

Casa Vlad Dracul

Situată în str. Cositorarilor nr.1, fosta casă Paullini, pare să fie cea mai veche construcție civilă de piatră din cetate, judecând după bolta semicilindrică din piatră de râu de la parterul clădirii. Între anii 1950 – 1974 a adăpostit azilul de bătrâni, iar din 1976 a devenit restaurant, suferind ample lucrări de restaurare.

Complexul hotelier Sighișoara

Tot din Piața Cetății pornește Strada Școlii, pe care poate fi remarcată casa de la nr.46. Clădirea ocupa odinioară suprafața a trei loturi și datează din sec. XVI. I s-au făcut reparații în sec. XVIII, XIX. A fost între 1886 și 1889 sediul vechii primăriei a orașului, devenind după restaurarea din 1999 - 2001, Complex hotelier Sighișoara.

Primăria

În apropierea Bisericii Mănăstirii se află clădirea care adăpostește primăria orașului Sighișoara (fosta prefectură a Județului Târnava Mare). Edificiul s-a construit între anii 1887 –1888. La etaj există o sală în stil baroc, unde se ține Festivalul de Muzică Academică și alte concerte susținute de formații prestigioase.

Nu numai cetatea se bucură de prezența unor clădiri vechi și deosebit de pitorești, dar și "Orașul de Jos" are o serie de case deosebite cum ar fi: Casa Zilinschi sec.XVIII, casă de brutar, casa Rosenthal sec. XVIII, Casa meseriașilor (actualul restaurant Perla Cetății) sec. XIX, clădirea hotelului restaurant Steaua, sec. XIX, refăcută în 1912 de către arhitectul Baltes în stilul art-nouveau, casa Herman Oberth de pe strada Zaharia Boiu, sec.XX, clădirea notariatului sec.XX, ș.a.

1.5.2.4. Conservarea și restaurarea monumentelor istorice

Unele obiective au fost conservate și restaurate corespunzător: Biserica din Deal, Casa cu Cerb, „Casa de pe stâncă“, Hotelul „Sighisoara“, Casa „Wagner“, Centrul Interetnic, Liceul „Joseph Haltrich“, Turnul Cismarilor ș.a.

Alte obiective se află în curs de restaurare sau sunt într-o stare ce nu necesită o restaurare imediată. Enumerăm aici Turnul Frângerilor (locuit), Turnul cu Ceas (muzeu), Turnul Croitorilor (a fost reparat doar acoperișul), internatul și clasele primare ale Liceului „Joseph Haltrich“, Turnul Fierarilor ș.a.

Dacă în zonele centrale ale cetății curățenia este efectuată în mod regulat, părțile mai puțin umbrite (de exemplu scările dinspre Stradela cetății către „Boema“ și versanții împăduriți din părțile nordice și sudice ale dealului cetății, care înainte aveau aspect de parcuri) sunt neglijate. Este însă de dorit ca întregul deal al cetății, inclusiv zona împădurită și cimitirul din deal, să fie incluse în circuitul turistic.

Din punct de vedere social, situația actuală s-a îmbunătățit mult față de perioada anterioară când populația cetății era constituită mai ales din locuitori săraci, casele vechi neprezentând confortul dorit. În momentul de față majoritatea caselor au fost dobândite de oameni cu potențial de cumpărare.

Trebuie evitată pe cât se poate cumpărarea locuințelor de către persoane străine de oraș, care nu ar veni decât rareori, iar în restul anului casele ar sta nelocuite și cu obloanele trase. Este important ca cetatea să rămână locuită și în afara sezonului turistic. În acest sens este de dorit să existe un magazin alimentar, o librărie și o piață mică de legume și fructe.

Din punct de vedere cultural, Sighișoara și-a păstrat de-a lungul secolelor importanța ca centru cultural pentru această zonă.

SIGHIȘOARA

I.5.3. Turismul

În municipiul Sighișoara se opresc anual un mare număr de turiști care vizitează în special cetatea. Din păcate, nu există suficiente modalități de informare pentru turiștii care nu vin în grup organizat cu ghid.

Muzeul oferă informații sub formă de pliante asupra a ceea ce se poate vizita, precum și circuitul în cetate cu ghizi, dar numai la solicitarea celor care doresc acest lucru. Ar fi necesară realizarea unor hărți cu traseele de vizitat din cetate și a unui punct de informare a turiștilor: locuri de cazare, obiective de vizitat, unde se poate servi masa, ce se poate vizita în afara orașului Sighișoara etc.

Oferta turistică este alcătuită din Muzeul din Turnul cu Ceas, Colecția de Arme Medievale, Camera de Tortură, Biserica Mănăstirii, Biserica din Deal, standuri ale artiștilor și artizanilor locali, restaurante cu terasele lor și casele mai sus menționate împreună cu oferta de servicii.

De aceea este necesară funcționarea cât mai eficientă a Biroului de turism, care să pună la dispoziția turiștilor informațiile solicitate și să ofere mai mult material promoțional: hărți, pliante, broșuri, etc.

Nu lipsită de interes este diversificarea materialelor de popularizare a imaginii Sighișoarei în toate domeniile (istoric, cultural, economic, societate civilă) prin: albume, CD-uri, etc.

Ținând cont de amplasamentul orașului, de existența cetății medievale, ca și a teraselor care oferă petrecerea unor ore unice într-un mediu deosebit de pitoresc, credem că viitorul orașului Sighișoara depinde de o dezvoltare mai mare a ofertei turistice. Legătura cu agențiile de turism, conducerea eficientă de către ghizi profesioniști și crearea unor trasee în zonele limitrofe Sighișoarei (cetățile fortificate Apold, Saschiz, Biertan, Castelul Criș, Dumbrăveni, Viscri, Mălâncrav, etc.) vor fi punctele de referință în dezvoltarea turistică și a orașului. În acest sens trebuie avută în vedere curățenia zonei și creșterea calității la deservirea din magazinele cetății și a orașului de jos. Ar fi de interes și dezvoltarea meșteșugurilor (împletitul din materiale vegetale, olăritul, produse din lemn) caracteristice zonei și nu împrumutate sau aduse din alte țări.

Se impune ca actualul Birou de patrimoniu să lucreze cât mai eficient pentru păstrarea aspectului medieval al cetății și evitarea modificărilor moderne la exteriorul clădirilor, care ar schimba caracteristica de cetate unicat în țara noastră.

LISTA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ DIN SIGHIȘOARA

Nr. crt.	Societatea comercială	Structura de primire turistică	Clasificare	Nr. locuri	Nr. camere	Tipul camerelor
1	SC Acronea SRL	Hotel "Rex"	3 stele	58	28 2	Duble Apartamente
2	SC Kokeltal SRL	Hotel "Europa"	3 stele	70	37 5 1	Duble Single Apartamente
3	SC Medieval Tour SRL	Hotel "Sighișoara"	3 stele	64	29 3	Duble Apartamente
4	SC Fântâna Marcului SRL	Motel "Dracul"	3 stele	38	14 3	Duble Apartamente
5	S.C. Gia s.r.l.	Pensiunea Gia	2 stele	20	4 4	Duble Triple
6	SC Fântâna Marcului SRL	Hanul "Dracul"	2 stele	17	1 5	Duble Triple
7	SC Cribo SRL	Motel "Claudiu"	3 stele	32	7 6 1	Duble Single Triple
8	SC Printul Dracula SRL	Hotel "Steaua"	1 stea	121	9 8 14 19 1 3	Triple cu baie Triple fără baie Duble cu duș Duble cu chiuvetă Single cu duș Single fără duș

Nr. crt.	Societatea comercială	Structura de primire turistică	Clasificare	Nr. locuri	Nr. camere	Tipul camerelor
9	SC Restauro Messerschmitt SRL	Pensiunea "Casa cu Cerb"	3 stele	20	8 2	Duble Single
10	A.F. Poenița	Pensiunea "Poenița"	2 stele	41	3 18 1	Triple Duble 4 paturi
11	SC Next SRL	Pensiunea "CHIC"	2 stele	19	9 1	Duble Single
12	SC Next SRL	Camping "Vila Franka"	2 stele	24	12	Duble
13	PF Morar Simona	Pensiunea "Hera"	2 stele	16	2 5	Triple Duble
14		Casa "Wagner"	2 stele	10	2 2	Duble Apartamente
15		Casa "Legenda"		12	4 1	Duble 4 Paturi
16	Centrul Educational Interetnic pentru Tineret	Burg Hostel		8	1 4 2 1	Dubla Triple 5 paturi 6 paturi
17	Campingul Clubului Copiilor			Teren ptr. 300 corturi și 2 căsuțe de lemn		
18		Casa Medievală din Cetate	Str. Tâmplarilor Nr. 20	Apartament compus din: sufragerie, dormitor, bucătărie, baie		

Puncte tari	Puncte slabe
Poziția geografică a cetății Păstrarea aspectului medieval de cetate întărită Cetate locuită în întregime Număr mare de turiști Possibilități de cazare la standarde europene Frumusețea împrejurimilor orașului: Breite, Vila Franka Cetățile și bisericile fortificate din împrejurimi: Saschiz, Biertan, Apold, Daneș, Șaeș, Mălâncrav, etc. Patrimoniu arhitectural de valoare Patrimoniu UNESCO Accesibilitate auto (E 60) și feroviară Prezența Muzeului orașului în Turnul cu Ceas Zona industrială plasată în afara orașului vechi	Buget local insuficient pentru renovarea caselor proprietate de stat și a turmurilor, zidului cetății, etc. Nerespectarea culorilor originale ale fațadelor clădirilor Sistem de canalizare învechit – favorizează alunecări de teren Insuficienta punere în valoare a patrimoniului, lipsa unui Birou de Informare Turistică (plăcuțe indicative, hartă a cetății, etc.) Expunerea necorespunzătoare a lucrărilor artiștilor amatori Circulația vehiculelor în cetate Lipsa unei săli de spectacole și a unui cinematograful Casa CEC nu se încadrează arhitectural în ambient și nu este terminată Lipsa unui Birou de Patrimoniu în subordinea Consiliului Local Materiale de informare turistică insuficiente
Oportunități	Pericole
Meșteșugurile tradiționale Possibilități de realizare a unor muzee și expoziții în cetate Ciclo-turism Reînființarea liniei înguste Sighișoara- Agnita-Sibiu Legătura cu sașii din diaspora (atragera agenților de turism străine, etc.) Legătura cu orașele înfrățite (preluarea exemplelor de bună practică)	Transformarea cetății într-un complex de restaurante Nelocuirea unor clădiri din cetate Cumpărarea caselor de către cetățeni străini, care nu locuiesc aici decât o scurtă perioadă din an

■

II. OBIECTIVE

II.1. MEDIU

II.1.1. Obiective pe termen mediu

Controlul strict al activităților poluante, educarea populației, delimitarea zonei de protecție sanitară în zona captărilor uzinei de apă, introducerea unui program periodic de dragare în zona prizelor de apă.

- Realizarea acumulărilor în bazinul hidrografic al râului Târnava Mare și amenajarea albiei pentru reducerea riscului de inundații.
- Realizarea în albia minoră a râului Târnava Mare a lucrărilor necesare pentru oprirea eroziunii talvegului și refacerea albiei care s-a recolmătat (din 1977 nu s-au mai făcut lucrări de decolmatare), precum și replantarea malurilor râului Târnava Mare.
- Eliminarea deversărilor de ape uzate menajere în cursurile de apă. Identificarea permanentă a evacuărilor necontrolate de ape uzate menajere în cursurile de apă și remedierea imediată a defecțiunilor constatate.
- Curățarea albiilor celor trei afluenți principali din intravilan și a văii din zona podului Calea Sighișoarei.
- Extinderea sistemului zonal de alimentare cu apă și canalizare spre cartierele periferice ale orașului.
- Adoptarea de către Consiliul Local a reglementărilor specifice privind parametrii apei uzate, care conduc la modernizarea tehnologiilor de producție și de epurare a apelor uzate industriale ale întreprinderilor de pe platforma industrială, dar și a celor potențial poluante din intravilan; modernizarea stației de epurare;
- Redactarea unui plan de acțiune pentru extinderea canalizării și analizarea acestuia de către reprezentanții autorității administrației publice locale și ai ONG-urilor, dar și

reprezentanți ai cetățenilor din zonele interesate, având în vedere faptul că la această oră există încă multe străzi lipsite de canalizare.

- Transformarea întregului platou Breite în rezervație naturală, interzicerea circulației cu mașini și a pășunatului.
- Amenajarea versanților de pe Dealul Școlii.
- Educarea cetățenilor în sensul păstrării curățeniei.
- Interzicerea pășunatului în intravilan.
- Măsuri ferme pentru aplicarea Legii protecției mediului, respectarea hotărârii Consiliului Local pentru curățenia orașului.
- Colectarea selectivă a deșeurilor cu europubele.
- Îmbunătățirea calității apei potabile.
- Lucrări de decolmatare a cursului râului Târnava Mare și a afluenților săi, cu participarea cetățenilor pe cartiere.
- Rezolvarea problemelor create de poluarea fonică produsă de trenuri în cartierul Târnava II.
- Amenajarea unor zone speciale pentru divertisment, sport, turism.

II.1.2. Obiective pe termen lung

- Punerea în valoare a izvoarelor din oraș.
- Amenajarea unor fântâni arteziene și a unor zone de recreere în zona izvoarelor.
- Refacerea fântânilor din interiorul cetății medievale, ca puncte de interes turistic dar și de înmprospătare a ambiantului.
- Eliminarea deversărilor de ape uzate menajere în cursurile de apă.

II.1.3. Biodiversitate

- Identificarea plantelor lemnoase rare, monumentale sau cu valoare decorativă și asigurarea regenerării continue a acestora.
- Colaborarea dintre ecologi și manageri ai resurselor naturale pentru conservarea și menținerea durabilă a diversității biologice: a

speciilor, a habitatelor și a ecosistemelor. Din acest punct de vedere amintim zona lacului Șercheș cu rețeaua de băltoace temporare din pădurea de pe Dealul Gării (zona Vila Franca - 4 bălți cu suprafață mare și o serie de băltoace) care contribuie la menținerea unei diversități mari de plante și animale.

- Extinderea ariei protejate pe întreaga suprafață de 120 ha a platoului Breite, astfel încât să beneficieze de un plan de management unitar și o administrație coerentă, prin includerea ei în rețeaua de arii protejate a Uniunii Europene în perspectiva viitoarei aderări.
- Menținerea calității ecosistemelor de pădure, prin asigurarea prezenței unor caracteristici care contribuie la menținerea biodiversității acestora.
- Protejarea unor băltoace temporare, precum și restaurarea unor bălți dispărute sau pe cale de dispariție (Platoul Breite, Pădurea din zona Vila Franca, Plopilor)
- Reîmpădurirea unor zone degradate și folosirea unei diversități mai mari de culturi în agricultură. Folosirea îngrășămintelor naturale/verzi în special în zona Șercheș.
- Inițierea unor programe educaționale pentru a adulți de promovare a necesității conservării ecosistemelor naturale, precum și a beneficiului pe termen lung pe care îl poate aduce oamenilor biodiversitatea; Educarea copiilor în vederea influențării pozitive a percepției lor despre biodiversitate.
- Încurajarea proprietarilor de grădini pentru folosirea unei diversități mari de plante în amenajarea grădinilor.
- Reducerea deversărilor apelor menajere în unele zone naturale și de agrement, unde ar provoca distrugerii ecologice și ar deveni focare de infecție pentru populație.

II.1.4. Managementul deșeurilor

- Eliminarea depozitărilor neautorizate și ecologizarea zonelor în cauză;
- Studiarea unui nou amplasament pentru amenajarea unui depozit de deșeuri inerte, având în vedere cantitatea mare de deșeuri de acest fel (1800 mc. lunar) și mărirea spațiului actual;
- Implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor în rândul populației și la agenții

economici, în principal la cei care-și desfășoară activitatea în domeniul comerțului și prestării de servicii;

- Reglementarea depozitării deșeurilor rezultate din activitatea de sănătate;
- Acțiuni de conștientizare în ceea ce privește măsurile de reducere a cantităților de deșeuri atât la populație, cât și în procesele de producție, precum și depozitarea acestora în conformitate cu cerințele legale.

II.2. ECONOMIE

II.2.1. Industrie

- Înlocuirea echipamentelor de producție cu randamente inferioare comparativ cu cele ale instalațiilor similare existente pe plan mondial, pentru consolidarea poziției societăților comerciale pe piața internă și pătrunderea pe cea externă;
- Diversificarea producției în funcție de oportunitățile și necesitățile pieței interne și externe;
- Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii cu activitate în sectorul productiv, ca sursă de locuri de muncă;
- Creșterea competitivității firmelor, prin stimularea îmbunătățirii calității produselor și prin promovarea acestora pe piețele interne și externe;
- Dezvoltarea sectorului servicii în general și a serviciilor pentru turiști în special;
- Dezvoltarea infrastructurii de susținere a activităților economice (centre de inovare și transfer de tehnologie, fixarea perimetrului aferent zonelor industriale), acces nelimitat la serviciile de consultanță și instruire;
- Crearea cadrului pentru atragerea investițiilor străine, condiție vitală pentru suplinirea capitalului autohton, creșterea productivității muncii la niveluri care să permită îmbunătățirea apreciabilă a condițiilor de viață;
- Dezvoltarea activităților economice beneficiare ale resurselor de materii prime existente în

zonă. Aplicarea tehnicilor inovative specifice acestora;

- Dezvoltarea activității de colectare și prelucrare a deșeurilor plastice în dublul scop de ecologizare a zonei și de furnizare de venituri prin valorificarea lor;
- Exploatarea potențialului turistic prin atragerea în circuitul turistic a zonei limitrofe; dezvoltarea turismului în general, cu componenta sa turismul de afaceri;
- Promovarea măsurilor active pentru stimularea ocupării forței de muncă, dezvoltarea unor politici moderne de resurse umane;
- Trecerea unui procent de 5% din totalul taxelor plătite de către agenții economici direct în bugetul local;
- Amenajarea unor trasee pentru bicicliști;
- Acordarea de facilități pentru atragerea investitorilor și urmărirea investițiilor propuse;
- Dezvoltarea unei agriculturi ecologice, a ecoturismului;
- Atragerea unor experți în promovarea artizanatului local;
- Montarea unei panou la intrarea în Hetiur, cu denumirea localității în limbile română, germană, aghiară Hetiur, Marienburg, Hetur);
- Sprijinirea activității atelierelor micilor meșteșugari prin:
  - evidențierea acestora (realizarea unei baze de date cu denumirile de curelar,
  - pantofar, croitor etc.);
  - atragerea în locuri favorabile prin oferirea unor facilități (spații cu o chirie mică
  - pentru o perioadă limitată);
- Soluționarea traficului și a locurilor de parcare, dirijarea traficului de tranzit în afara orașului;
- Magazin “Factory outlet” – de desfacere directă pentru toate firmele sighișorene, plasat de exemplu într-o veche hală industrială; prevederea unui spațiu pentru birourile potențialilor investitori (“Serviced offices”);
- Realizarea a 1 – 2 parcuri industriale, cu parcelare flexibilă după necesitățile viitorilor investitori, având toate utilitățile;
- Rezolvarea problemei captării apelor pluviale în centru;
- Realizarea unor culoare pentru bicicliști în intravilan;
- Amenajarea malurilor râului Târnava Mare.

II.2.2. Agricultură

- Managementul terenurilor neproductive, îmbunătățirea peisajului prin împăduriri, dezvoltarea funcției sociale, economice și ecologice a pădurii;
- Organizarea unor simpozioane pentru sensibilizarea comunității asupra necesității unei agriculturi ecologice;
- Modernizarea exploatațiilor agricole; crearea de cercuri de mașini, centre de depozitare a produselor, activități alternative pentru femei;
- Centru de piață modern care să aibă: parcare, birouri, sală de licitație pentru animale, sală de așteptare pentru animale;
- Punerea în valoare a terenurilor cu exces de umiditate;
- Dezvoltarea zonei rurale limitrofe, prin revenirea la agricultura organică, protejarea zonelor cu biodiversitate ridicată, menținerea specificului rural, îmbunătățirea peisajului, menținerea resurselor genetice locale;
- Relansarea domeniului plantelor medicinale și a culturii organice,

Municipiul Sighișoara are în componența sa o zonă cu un important potențial agricol, aferentă cartierelor mărginașe, satelor și cătunelor suburbane (Hetiur, Rora, Venchi, Viilor, Aurel Vlaicu, Angofa). În aceasta zonă, agricultura este principala ramură economică. Dezvoltarea zonei (care nu poate accesa programul SAPARD), dotarea ei cu utilități, va pune în valoare potențialul agroturistic și va reprezenta o alternativă la turismul istoric și cultural, îmbogățind zestrea Sighișoarei.

II.3. SOCIAL

- Favorizarea creșterii standardului de viață pentru persoanele cu venituri mici și mijlocii;
- Programe educaționale privind încurajarea natalității;
- Îmbunătățirea și dezvoltarea serviciilor oferite persoanelor aflate în dificultate;
- Amenajarea intersecțiilor pentru a putea fi posibilă traversarea acestora de către persoanele cu handicap.

- Consolidarea colaborării între administrația publică și O.N.G.-uri;
- Stimularea activității O.N.G.-urilor din sfera socială, prin reducerea costurilor pe care acestea le au pentru utilități, cât și pentru taxe și impozite;
- Accesul fără discriminări a populației la orice serviciu public;
- Realizarea unei baze statistice la nivelul municipiului;
- Reamenajarea parcului din cetate de lângă Biserica Catolică;
- Reducerea infraționalității prin programe educaționale și consiliere;
- Schimbarea mentalității personalului medical față de exercitarea actului medical;
- Îmbunătățirea funcționării unităților spitalicești existente;
- Dotarea unităților medicale cu aparatură și echipamente performante și înființarea unor servicii în acest sens;
- Construirea unei maternități;
- Reducerea mortalității, morbidității și creșterea natalității și a speranței de viață;
- Construirea unei case de tip familial pentru copii aflați în dificultate (abandonati, aflați în plasament);
- Înființarea consilierii psiho-logopedice în fiecare școală generală;
- Crearea unor servicii pentru copii cu handicap;
- Ridicarea standardului educațional și de viață în rândul romilor, prin programe de consiliere și ajutorare (planing familial);
- Amenajarea unui centru de zi pentru persoanele cu handicap fizic pentru minori, iar pentru adulți creșterea de locuri de muncă;
- Realizarea unor programe educaționale pentru prevenirea avorturilor;
- Asigurarea unor condiții favorabile de viață pentru copiii proveniți din familii numeroase;
- Prevenirea emigrării populației tinere;
- Asigurarea accesului tinerei generații la locurile de muncă;
- Asigurarea unor programe de formare și specializare a tinerilor pe diverse domenii după terminarea învățământului primar și mediu;
- Diversificarea ofertei de servicii pentru înlesnirea plăților și obligațiilor cetățenești;
- Înlesnirea accesului la servicii de interes comunitar: RAR, Avize sanitare, Evidența populației, permise auto, etc.;
- Favorizarea construcției de locuințe private prin asigurarea de credite cu dobânzi reduse și a locuințelor sociale;
- Crearea condițiilor pentru creșterea calității învățământului în municipiul Sighișoara;
- Stimularea organizării unor activități de natură curativă pentru persoane de vârstă a III a (datorită calității aerului, ambientului, nivelului scăzut de poluare);
- Centru de medicină integrată – în care să se realizeze activități de tratament, cercetare științifică, utilizându-se medicina clasică și medicina neconvențională;
- Editarea cel puțin de două ori pe an a unui ghid cultural local;
- Organizarea unor spectacole de sunet și lumină în cetate;
- Organizarea unui circuit mountainbike incluzând Stejărișul, Breite, Venchi, Vila Franka;
- Reamenajarea și redotarea sălilor de spectacole M. Eminescu și Ciprian Porumbescu (Sander), a patinoarul, construirea unei piscine acoperite;
- Organizarea unui Festival orășenesc de primăvară, “Să ne înfrumusețăm orașul într-o sâmbătă”;
- Concurs anual pe teme de genul: “Cel mai frumos balcon” sau “Cea mai frumoasă fereastră”, “Cea mai frumoasă gospodărie” etc.;
- Desfășurarea spectacolelor organizate cu ocazia diverselor festivaluri, pe Vila Franka;
- Colaborare între unitățile de învățământ de profil și centrele de consultanță pentru profesionalizarea forței de muncă din zonă;
- Interzicerea comportamentului necuviincios pe stradă;
- Acordarea unor facilități la nivel local, pentru persoane fizice și juridice care construiesc locuințe cu destinație strict socială.

II.4. CETATE, TURISM, MONUMENTE

- Actualizarea PUG (Planului Urbanistic General) al municipiului Sighișoara, includerea prevederilor de urbanism și amenajare a teritoriului din programele pentru monumentele înscrise în patrimoniul mondial;

S I G H I Ș O A R A

- Actualizarea PUZ (Plan Urbanistic Zonal) pentru zona protejată cu valoare istorică a municipiului Sighișoara;
- Actualizarea PUD (Planului Urbanistic de Detaliu) pentru orașul de jos;
- Reabilitarea și protejarea patrimoniului construit cu valoare istorică și a zonei de protecție a acestuia; identificarea de noi posibilități de finanțare pentru reabilitarea și protejarea patrimoniului construit
- Obiectivele urgente pentru conservare sunt Turnul Cositorarilor, Turnul Cojocarilor și Turnul Măcelarilor și Zidul Cetății pe versantul nordic;
- Inventarierea și monitorizarea patrimoniului (monumente) de către Serviciul de Patrimoniu; găsirea unor soluții de restaurare și conservare;
- Păstrarea cetății ca zonă locuită și evitarea transformării ei într-un aglomerat de hoteluri și restaurante;
- Îmbogățirea ofertei turistice în cetate prin amenajări de expoziții permanente de etnografie, de artă contemporană, ornitologie, amenajarea unor săli legate de personalitățile orașului etc.;
- Păstrarea aspectului arhitectural (obloane, țigle etc.) tradițional al cetății Sighișoara și a împrejurimilor acesteia, luând în considerare mai multe detalii: culori, tencuieli de var, porți, ferestre, etc.
- Mutarea primăriei în clădirea CEC (neterminată) din centrul orașului;
- Realizarea unei fântâni în stil medieval;
- Atragerea atenției organizatorilor de conferințe naționale și internaționale, de simpozioane, expoziții etc.;
- Înființarea în Sighișoara a unei universități cu profile diverse, care ar accentua în mod hotărâtor importanța orașului ca un centru cultural;
- Înființarea unui punct de informare turistică într-un loc central și realizarea unei hărți explicative în piața cetății
- Realizarea unui traseu turistic al meșteșugului (vizite la ateliere de metale, ceramică etc.);
- Eliminarea circulației auto din cetate;
- Amenajarea secției de documentare a Bibliotecii Municipale, a putea fi vizitată și consultată;
- Realizarea unei istorii a școlilor din Sighișoara, a unui muzeu al liceului "Joseph Haltrich" și a unor activități de genul "Turiștii devin pentru o zi elevi ai liceului";
- Realizarea unui traseu pentru turiști de-a lungul zidului cetății, amenajarea de muzee ale breslelor, meșteșugurilor, în turnurile din cetate;
- Realizarea unor trasee de vizitare a împrejurimilor orașului;
- Realizarea în cetate a unui birou de informare pentru turiști;
- Reabilitarea fostei linii înguste de cale ferată Sighișoara – Agnita (cu plecare de pe strada Ana Ipătescu);
- Înlocuirea treptată a reclamelor neadecvate din cetate și din orașul de jos și adaptarea la atmosfera medievală;
- Realizarea în cetate a unui loc de defacere pentru produse alimentare proaspete, cu specific local (de ex. zacuscă, vinete, slănină cu ceapă, palincă etc.);
- Panouri indicatoare cu planul orașului, la intrarea în Sighișoara;
- Amenajarea unor trasee turistice, a unor poteci;
- Amenajarea unor "trasee educative" cu panouri care să prezinte date despre floră și faună;
- Realizarea unui muzeu etnografic;
- Amenajarea în actuala clădire a primăriei a unui centru cultural și de învățământ superior.

44

MUNICIPIUL

III. PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE

III.1. OBIECTIVE GENERALE

Analiza situației municipiului Sighișoara și evaluarea obiectivelor au condus la stabilirea unor obiective generale prioritare pentru dezvoltarea pe termen mediu și scurt:

- Refacere urbană (reabilitarea și punerea în valoare a centrului istoric - cetatea și orașul de jos);
- Îmbunătățirea infrastructurii urbane și creșterea gradului de accesibilitate a cetățenilor la aceasta;
- Dezvoltarea turismului prin diversificarea ofertei turistice (creșterea ponderii turismului istoric și a celui cultural, punerea în valoare a potențialului zonelor limitrofe, stimularea creării unor instituții de cultură care să valorifice potențialul zonei, stimularea comunității pentru valorificarea acestui potențial);
- Creșterea ponderii serviciilor în economia municipiului;
- Regenerarea și punerea în valoare a capitalului natural (în special a zonelor umede, a resurselor de apă, a florei și faunei caracteristice zonei);

III.2. ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE

Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse în cadrul Agendei Locale 21, obiective care vizează dezvoltarea durabilă a Sighișoarei, este nevoie de o mobilizare a resurselor financiare și umane, precum și de identificare mecanismelor celor mai eficiente de utilizare a acestora.

Realizarea obiectivelor presupune întărirea capacității instituționale a Primăriei Municipiului Sighișoara, atât la nivelul factorilor de decizie, cât și al celor de execuție, atragerea resurselor financiare suficiente pentru realizarea investițiilor, îmbunătățirea nivelului de pregătire și specializare a resurselor umane, identificarea celor mai eficiente posibilități de comunicare.

III.2.1. Managementul resurselor umane

Politică eficientă de utilizare a resurselor umane:

- realizarea unei corelări între cerințele din sistemul de administrație și capacitățile resurselor umane existente;
- fișe ale postului actualizate în permanență în funcție de necesități;
- realizarea unui regulament de organizare și funcționare actualizat;

Creșterea nivelului de pregătire profesională al angajaților primăriei:

- realizarea unui nivel calitativ superior al pregătirii profesionale prin participarea cel puțin o dată pe an la programe de instruire (traininguri, cursuri, seminarii);
- colaborarea cu alte instituții și organizații pentru realizarea unor cursuri de pregătire pe domenii ale administrației locale;
- identificarea posibilităților de a participa la programe de finanțare în domeniul perfecționării resurselor umane.

Motivarea și responsabilizarea personalului:

- stimularea gradului de conștientizare a angajaților asupra importanței activității fiecăruia
- realizarea unor schimburi de experiență cu instituții similare din alte localități, fie în țară, fie în cadrul relațiilor cu orașe partenere din străinătate

- stimularea financiară diferențiată a angajaților în funcție de eficiența activității desfășurate

III.2.2. Eficientizarea comunicării și managementului serviciilor

- realizarea unei colaborări mai eficiente între birourile și serviciile primăriei;
- eficientizarea activității în cadrul serviciilor și birourilor primăriei;

III.2.3. Realizarea compatibilității instituționale cu UE

- Implementarea unei structuri instituționale capabile să se adapteze legislației comunitare.

III.2.4. Managementul relației cu cetățenii

Administrația locală a municipiului Sighișoara are în vedere între obiectivele sale prioritare și îmbunătățirea raportului cetățean – administrație, ținând cont de câteva principii fundamentale ale acestei relații: servicii oferite în folosul efectiv al cetățenilor, transparența în luarea și aplicarea deciziilor, participarea activă și efectivă societății civile la luarea deciziilor și metode eficiente de comunicare cu cetățenii.

Un alt obiectiv ar fi acela al elaborării și implementării unui sistem de monitorizare a calității serviciilor oferite cetățenilor și a gradului de satisfacere a cerințelor comunității.

III.3. PROIECȚIA FINANCIARĂ

DENUMIREA INDICATORILOR	realizat	realizat	realizat	realizat	aprobat	estimat	estimat
anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
VENITURI - TOTAL	41.548.800	101.404.270	122.883.789	158.161.596	196.985.583	316.304.142	233.304.473
VENITURI PROPRII- TOTAL	26.913.257	33.126.775	35.506.920	58.993.375	109.733.893	120.707.333	130.059.919
I. VENITURI CURENTE	14859119	25.541.475	27.514.020	41.933.375	66.729.683	73.782.702	79.685.317
A. VENITURI FISCALE	11.364.389	19.240.955	22.654.632	35.526.000	47.596.480	52.356.128	56.544.618
A1.IMPOZITE DIRECTE	11.183.840	17.389.562	21.902.132	28.946.000	35.407.080	38.947.788	42.063.611
A2. IMPOZITE INDIRECTE	180.549	1.851.393	752.500	6.580.000	12.189.400	13.408.340	14.481.007
B. VENITURI NEFISCALE	3.494.730	6.300.520	4.859.388	6.407.375	19.133.204	21.426.574	23.140.699
II. VENITURI DIN CAPITAL	1.922.961	3.351.000	3.512.000	12.120.000	9.110.000	9.641.000	10.108.280
III. VENITURI CU DESTINATIE SPECIALA	10.131.177	4.234.300	4.480.900	4.940.000			
IV.PRELEVARI DIN BUGETUL DE STAT	13.894.963	66.001.040	87.376.869	99.168.221	119.620.400	131.582.440	142.109.036
COTE DEFALCATE DIN IMPOZITUL PE VENIT	1.353.454	3.000					
COTE DEFALCATE DIN TVA PT. BUGETELE LOCALE			58.037.563	65.038.424	79.601.012	87.561.113	94.566.002
COTE ȘI SUME DEFALCATE DIN IMPOZITUL PE SALARII	12.541.509	65.998.040	29.339.306	34.129.797	0	0	0
VI. SUBVENȚII	0	2.276.455			935.500	649.000	700.920

DENUMIREA INDICATORILOR	realizat	realizat	realizat	realizat	aprobat	estimat	estimat
anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
VII. INCASĂRI DIN RAMBURSAREA ÎMPRUMUTURILOR ACORDATE	0	0	0	0	0	0	0
VIII. ÎMPRUMUTURI	0	0	0	0	0	0	0
CHELTUIELI - TOTAL	41.675.205	101.404.270	122.913.798	158.161.596	196.985.583	216.304.142	233.304.473
A. CHELTUIELI CURENTE	30.134.786	83.157.466	115.036.734	109.072.278	167.631.493	189.680.223	198.943.576
CHELTUIELI DE PERSONAL	10.623.835	57.633.275	75.885.560	79.559.807	97.728.445	109.225.869	117.943.576
CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII	14.141.455	16.035.509	23.865.127	39.240.185	49.329.989	53.873.987	58.596.842
SUBVENȚII	2.741.918	6.243.080	11.230.300	7.962.866	9.632.182	10.595.400	11.443.032
TRANSFERURI	2.830.622	3.929.785	4.874.201	6.305.829	7.440.878	8.184.966	8.839.763
DOBÂNZI	0	0	0	0	0	0	0
B. CHELTUIELI DE CAPITAL	10.821.983	17.704.584	7.668.064	20.990.000	23.354.090	25.423.920	27.960.897
C. OPERATIUNI FINANCIARE	99	0	0	0	5.000.000	5.000.000	5.000.000
D. REZERVE	100.000	750.000		1.000.000	1.000.000	1.200.000	1.400.000
I.SERVICII PUBLICE GENERALE-TOTAL	6.101.882	9.359.370	11.754.304	16.809.880	19.555.458	24.335.804	26.282.669
CHELTUIELI CURENTE	5.731.564	9.081.370	11.275.304	15.199.880	18.655.658	22.245.804	24.025.469
CHELTUIELI DE CAPITAL	370.318	278.000	479.000	1.610.000	899.800	2.090.000	2.257.200
III.CHELTUIELI SOCIAL-CULTURALE-TOTAL	10.244.892	55.352.915	73.285.486	86.636.810	110.223.035	119.145.339	130.676.967
CHELTUIELI DE PERSONAL	4.606.414	4.8412.240	65.377.436	67.287.300	79.599.624	87.559.575	94.564.341
CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII	1.337.132	1.767.993	1.912.500	11.764.315	15.808.092	16.888.900	18.140.013
SUBVENȚII	472.486	1.527.080	1.530.803	1.279.366	1.745.652	1.920.117	2.073.834
TRANSFERURI	2.830.622	3.929.785	4.974.201	6.305.829	7.440.878	8.184.966	8.839.763
CHELTUIELI DE CAPITAL	1201282	400.000	200.000		5.628.800	4.591.680	7059015
INVĂȚĂMÂNT	3.456.461	47.055.779	63.682.974	74.483.290	90.265.082	99.291.590	107.234.917
SANATATE	203.044	439.183	517.597	879.464	2.037.767	2.241.544	2.420.867
CHELTUIELI DE PERSONAL		146.923	474.577	804.464	949.268	1.044.194	1.127.730
CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII	203.044	292.260	43.020	75.000	1.088.500	1.197.350	1.293.138
CULTURA, RELIGIE ȘI ACȚIUNI PRIVIND ACTIVITATEA SPORTIVA	2.690.874	2.320.872	2.112.650	2.789.561	7.707.882	6.378.671	8.888.965
ASISTENȚĂ SOCIALĂ, ALOCAȚII, PENSII, AJUTOARE ȘI INDEMNIZAȚII	3.894.513	5.537.081	6.942.265	8.484.495	10.212.304	11233534	12.132.217
IV. SERVICII DE DEZVOLTARE PUBLICĂ, LOCUINȚE, MEDIU ȘI APE	13.225.791	29.228.245	27.813.996	43.879.318	46.862.295	51.893.26	54.961.223
V. ACȚIUNI ECONOMICE	1.654.701	2.265.860	3.004.932	4.665.618	10.573.429	11.630.772	12.561.234
AGRICULTURĂ ȘI SILVICULTURĂ	20.984	89.860	278.532	1.165.618	1.375.429	1.512.972	1.634.010
TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚII	1.633.717	2.176.000	2.726.400	3.500.000	6.130.000	6.743.000	7.282.440
ALTE ACȚIUNI ECONOMICE	0	0			3.068.000	3.374.800	3.644.784
VI. ALTE ACȚIUNI	455.398	213.580	669.914	229.970	271.365	298.501	322.381
IX. FONDURI DE GARANTARE ȘI REDISTRIB.	0	0	0	0	0	0	0
XI. TRANSFERURI	0	0	0	0	0	0	0

DENUMIREA INDICATORILOR	realizat	realizat	realizat	realizat	aprobat	estimat	estimat
anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
XI ÎMPRUMUTURI ACORDATE	0	0	0	0	0	0	0
XII. PLĂȚI DE DOBÂNZI ȘI ALTE CHELTUIELI	0	0	0	0	3.500.000	2.800.000	2.100.000
XIV. RAMBURSĂRI DE ÎMPRUMUTURI	0	0	0	0	5.000.000	5.000.000	5.000.000
XV. FONDURI DE REZERVA	100.000	750.000	0	1.000.000	1.000.000	1.200.000	1.400.000
XVI. CHELTUIELI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ	9.892.442	4.234.300	4.480.900	4.940.000			
XVII EXCEDENT / DEFICIT							
EXCEDENT	-126.405	0	30.009	0	0	0	0
DEFICIT		0		0	0	0	0

III.4. OBIECTIVELE SPECIFICE ȘI PROIECTE IDENTIFICATE

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
MEDIUL NATURAL								
1.	Protecția mediului natural și controlul activităților poluante, în municipiul Sighișoara		• Educarea populației în sensul păstrării curățeniei - Delimitarea zonei de protecție la captare în uzina de apă - Program periodic de dragare - Eliminarea deversărilor de ape uzate în cursurile de apă - Program de măsuri pentru aplicarea legii protecției mediului și respectarea HCL privind curățenia orașului - Interzicerea pășunatului în intravilan	700 400 3.000 1.000 500 100	2004-2007	Primărie, ONG-uri de mediu, S.C. Apă Termic Transport S.A.	S.C. ATT S.A.	Primărie Biroul AL 21
2.	Amenajarea albiei râului Târnava Mare		- Realizarea acumulărilor în bazinul hidrografic al râului Târnava Mare - Lucrări de refacere a talvegului și a albiei râului Târnava Mare - Curățarea albiilor celor trei afluenți (proiecte cu participarea comunității)	100.000 25.000	2004-2012	Primărie S.C. ATT S.A. AN "Apele Române"	Agenția Națională "Apele Române" ONG de mediu, reprezentanții ai comunității pe cartiere	Primărie Biroul AL 21
3.	Extinderea sistemului zonal de alimentare cu apă și canalizare	SAMTID	- Reabilitarea și extinderea alimentării cu apă potabilă și a canalizării în Sighișoara - Îmbunătățirea calității apei potabile - Reabilitarea stației de repompare a apei potabile	2.000.000	2005 - 2007	Primărie S.C. ATT S.A.	S.C. ATT S.A.	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
4.	Modernizarea stației de epurare		Modernizarea stației de epurare Elaborarea unor reglementări specifice pentru parametrii apei uzate	2.000.000	2004-2010	Primărie SC ATT SA	SC ATT SA	Primărie Biroul AL 21
5.	Punerea în valoare a izvoarelor din oraș		Punerea în valoare a izvoarelor din oraș Amenajarea unor fântâni arteziene Refacerea fântânilor din cetatea medievală ca punct de atracție turistică	10.000	2004-2007	Primărie SC ATT SA ONG de mediu	SC ATT SA ONG de mediu Muzeul de istorie	Primărie Biroul AL 21
6.	Protejarea și punerea în valoare a platoului Breite		Amenajarea întregului platou Breite ca rezervație naturală, interzicerea circulației și a pășunatului	50.000	2004-2008	Primărie ONG de mediu Ocolul Silvic	Ocolul Silvic ONG de mediu	Primărie Biroul AL 21
7.	Reamenajarea spațiilor verzi din perimetrul municipiului		Amenajarea versanților de pe Dealul Școlii Program de reamenajare a parcurilor din municipiu	15.000 65.000	2004-2007	Primărie		Primărie Biroul AL 21
8.	Rezolvarea problemelor legate de poluarea fonică în cartierul Târnavă II		Montarea unor panouri fonoabsorbante pe marginea căii ferate în cartierul Târnavă II	215.000	2004-2010	Primărie S.C. ATT S.A.	SNCFR	Primărie Biroul AL 21
9.	Diversificarea ofertei pentru agrement		Amenajarea unor zone pentru divertisment, sport, turism	50.000	2004-2010	Primărie S.C. ATT S.A. Ag ec. din turism	SC ATT SA Ag Ec. din turism	Primărie Biroul AL 21
10.	BIODIVERSITATE Realizarea unei baze de date asupra biodiversității și monitorizarea permanentă a speciilor rare, monumentale etc.		Identificarea plantelor lemnoase rare, monumentale, cu valoare decorativă Extinderea ariei protejate de pe platoul Breite	3.000	2004-2007	Primărie Școli ONG de mediu	Școli ONG de mediu	Primărie Biroul AL 21
11.	Conservarea și menținerea durabilă a biodiversității		Program de colaborare între ecologi și managerii resurselor naturale pentru menținerea biodiversității Menținerea calității ecosistemelor de pădure protejarea unor băltoace temporare și restaurarea bălților dispărute Reîmpădurirea unor zone degradate, folosirea unei diversități mai mari de culturi în agricultură Reducerea deversărilor de ape menajere în unele zone naturale de agrement	700 18.000 400.000 85.000	2004-2012	Primărie Școli ONG de mediu	Școli ONG de mediu	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERIODA	INST.	PARTENER	MONIT.
12.	Educarea populației în privința protecției ecosistemelor naturale		Programe educaționale pentru sensibilizarea cetățenilor asupra protecției biodiversității Elaborarea unor programe educaționale pentru copii în vederea influențării pozitive a percepției despre biodiversitate Încurajarea cetățenilor proprietari de grădini pentru folosirea unei diversități mai mari de plante	5.000	2004-2007	Primărie Școli ONG de mediu Asociații de proprietari	Școli ONG Asociații de proprietari	Primărie Biroul AL 21
13.	MANAGEMENTUL DEȘEURILOR Continuarea programului de reabilitare și amenajare a rampelor de gunoi		Eliminarea depozitărilor neautorizate și ecologizarea zonelor unde s-au creat asemenea depozite Amenajarea pe un nou amplasament a unui depozit de deșeuri inerte	35.000 2.000	2004-2010	Primărie S.C. Schuster Ecosal S.R.L.	S.C. Schuster Ecosal S.R.L.	Primărie Biroul AL 21
14.	Elaborarea unei strategii locale de salubritate a municipiului		Colectarea selectivă a deșeurilor cu europubele, reglementarea depozitării deșeurilor rezultate din activitatea de sănătate Program de educare a populației pentru un oraș mai curat	35.000 7.000	2004-2010	Primărie S.C. Schuster Ecosal S.R.L.	S.C. Schuster Ecosal S.R.L.	Primărie Biroul AL 21
ECONOMIE								
1.	INDUSTRIE, SERVICII Creșterea competitivității activităților industriale și diversificarea producției		Creșterea competitivității pe piața internă și externă a produselor prin modernizarea echipamentelor de producție, programe de diversificare a producției în funcție de oportunitățile pieței interne și externe Creșterea competitivității firmelor prin stimularea îmbunătățirii calității produselor	30.000	2004-2006	Primărie Camera de comerț Ag. Economici	Camera de comerț Ag. Economici	Primărie Biroul AL 21
2.	Politici active de dezvoltare a activităților economice din sfera producției și serviciilor		Program de sprijin pentru înființarea și dezvoltarea de IMM-uri cu activitate în sectorul productiv Program pentru atragerea investițiilor străine cu acordarea de facilități și urmărirea investițiilor Dezvoltarea infrastructurii de susținere a activităților economice prin crearea: Centru de inovare Centru pentru de consultanță	80.000	2004-2012	Primărie Camera de comerț IMM	Camera de comerț IMM	Primărie Biroul AL 21
3.	Stimularea dezvoltării activităților economice care prelucrează materii prime din zonă		Stimularea dezvoltării activităților economice care prelucrează materii prime din zonă	67.000	2004-2005	Primărie Consiliul Local IMM	CLIMM	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
4.	Dezvoltarea turismului regional		Dezvoltarea sectorului de servicii și mai ales a serviciilor în turism	300.000	2004-2006	Primărie Operatori din turism	Operatori din turism	Primărie Biroul AL 21
5.	Dezvoltarea unor politici moderne de resurse umane		Programe de instruire și orientare profesională Programe pentru stimularea ocupării forței de muncă	60.000	2004-2007	Primărie Licee, Școli profesionale AJOFM Mureș	Licee, Școli profesionale AJOFM Mureș	Primărie Biroul AL 21
6.	Inițiativă pentru preluarea a 5% din taxele plătite de către agenții economici, direct în bugetul local		Inițiativă pentru preluarea a 5% din taxele plătite de către agenții economici, direct în bugetul local		2004	Primărie		Primărie Biroul AL 21
7.	Modernizarea infrastructurii urbane		Program pentru optimizarea traficului, crearea de locuri de parcare și dirijarea traficului de tranzit în afara orașului Realizarea unor culoare pentru bicicliști în intravilan și amenajarea unor trasee pentru bicicliști în împrejurimile orașului	3.000.000 280.000	2005-2010	Primărie	Poliția Sighișoara	Primărie Biroul AL 21
8.	Stimularea dezvoltării activităților economice tradiționale		Program de sprijinire a activităților atelierelor micilor meșteșugari prin evidențierea lor (crearea unei baze de date) și stimularea activității lor prin crearea unor facilități	8.000	2004-2006	Primărie AJOFM Mureș ONG	AJOFM Mureș ONG	Primărie Biroul AL 21
9.	AGRICULTURĂ Stimularea dezvoltării agroturismului și a agriculturii ecologice		Organizarea unor simpozioane pentru sensibilizarea comunității interesate în realizarea agriculturii ecologice Program de dezvoltare a agriculturii ecologice în zona limitrofă municipiului Sighișoara Program de relansare în domeniul plantelor medicinale Punerea în valoare a potențialului agricol din cartierele suburbane: Hetiur, Rora, Venchi, Viilor, Aurel Vlaicu și Angofa		2004-2007	Primărie Direcția Județeană Agricolă Producători agricoli	Direcția Județeană Agricolă Producători agricoli	Primărie Biroul AL 21
10.	Protejarea biodiversității		Program pentru îmbunătățirea managementului terenurilor neproductive și împăduririlor Punerea în valoare a terenurilor cu exces de umiditate		2004-2008	Primărie Ocolul Silvic	Ocolul Silvic	Primărie Biroul AL 21
11.	Dezvoltarea unei infrastructuri specifice activităților din agricultură		Modernizarea exploatațiilor agricole Crearea unor parcuri de mașini și a unor spații de depozitare pentru produse Program pentru crearea unor locuri de muncă în agricultură pentru femei Centru de piață modern (cu sală de licitație pentru animale, birouri, parcare etc.)		2004-2010	Primărie Direcția Județeană Agricolă AJOFM Mureș	Direcția Județeană Agricolă AJOFM Mureș	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
DOMENIUL SOCIAL								
1.	ASISTENȚĂ SOCIALĂ, SOCIETATE CIVILĂ Îmbunătățirea raportului administrației locale cu ONG urile care activează în domeniul social		Program de consolidare a colaborării administrației locale cu ONG-urile prin realizarea: Centru de consiliere familială Adăpost de urgență pentru persoane aflate în dificultate Centru de recuperare pentru persoane cu handicap Târguri prilejuite de evenimente importante (Paști, Crăciun etc.) Stimularea activității ONG din sfera socială prin acordarea unor facilități fiscale	38.000 67.000 354.000 24.000	2004 - 2012	Primărie ONG sociale	ONG sociale	Primărie Biroul AL 21
2.	Reducerea numărului copiilor instituționalizați		Crearea unor case de tip familial	190.000	2004-2009	Primărie Instituții sociale ONG	Inst. sociale ONG	Primărie Biroul AL 21
4.	Creșterea populației prin reducerea avorturilor	Primărie ONG sociale Spital, NR	Programul de prevenire a avorturilor "Fiecare copil are dreptul la viață"	10.000 EUR	2004-2005	Primărie ONG social Spital	Primărie, spital, ONG social	Primărie, ONG
4.	Creșterea calității serviciilor de asistență socială ale administrației locale		Program de îmbunătățire și dezvoltare a serviciilor sociale Amenajarea intersecțiilor pentru a putea fi utilizate de către persoanele cu handicap Accesul fără discriminări al populației la orice serviciu public	64.000 7.000	2004-2007	Primărie		Primărie Biroul AL 21
5.	Realizarea unei baze de date la nivelul municipiului, privind persoanele aflate în dificultate	Primărie	Realizarea unei baze de date la nivelul municipiului, privind persoanele aflate în dificultate	600	2004/2005	Primărie ONG	ONG	Primărie Biroul AL 21
7.	Reducerea infracționalității prin programe de consiliere și educare		Program de educare pentru tineri care au executat pedepse, prin organizare de seminarii Serviciu de consiliere pentru foști deținuți	6.000	2004-2007	Primărie ONG Insp. de Poliție	ONG Insp. de Poliție	Primărie Biroul AL 21
8.	Îmbunătățirea asistenței sociale acordate minorilor cu handicap		Program pentru înființarea unor noi servicii pentru minori cu handicap și a unui centru de zi pentru minori cu handicap	40.000	2005 - 2007	Primărie Instit. Sociale ONG	Instit. sociale ONG	Primărie Biroul AL 21
9.	Sensibilizarea comunității pentru prevenirea și combaterea comportamentului antisocial și necivilizat		Program educațional de prevenire și combatere a comportamentului antisocial prin lansarea de pliante de promovare și organizare unor dezbateri publice pe cartiere	24.000	2004 - 2006	Primărie ONG Asociații de proprietari	ONG Asoc. de Proprietari	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
10.	Programe educaționale pentru încurajarea natalității		Realizarea unor seminarii pentru cuplurile tinere „Ar fi potrivit să avem un copil ?”; program de promovare a activităților de încurajare a natalității prin tipărirea de pliante și broșuri	4.000	2005	Primărie Spital	Spital ONG	Primărie Biroul AL 21
11.	Creșterea calității serviciilor medicale oferite populației		Program pentru îmbunătățirea mentalității personalului de specialitate față de actul medical Program de îmbunătățire a funcționării unităților spitalicești existente Dotarea unităților medicale cu aparatură și echipamente performante, înființarea unor noi servicii	38.000	2004 - 2007	Primărie Spital Dir.Jud. de Sănătate	Spital DJS	Primărie Biroul AL 21
12.	Construirea unei maternități moderne		Construirea unei maternități moderne	2.300.000	2005 - 2007	Primărie Spital	Spital	Primărie Biroul AL 21
13.	Reducerea mortalității și morbidității, creșterea natalității și speranței de viață		Program de seminarii: Cum să ducem o viață sănătoasă Afecțiunile produse de stres Efectele negative ale fumatului, alcoolului și drogurilor	12.000	2005 - 2006	Primărie Spital Cabinete medici de familie	Spital Cabinete medici de familie	Primărie Biroul AL 21
14.	Îmbunătățirea gamei de servicii social-medicale pentru persoane de vârsta a III-a		Program de stimulare a organizării unor activități de natură curativă pentru persoane de vârsta a III-a Centru de medicină integrată – medicină clasică și medicină neconvențională pentru persoane de vârsta a III-a	470.000	2007 - 2012	Primărie Asociația Pensionarilor Spital	Asoc. Pensionarilor	Primărie Biroul AL 21
15.	Prevenirea emigrării populației tinere		Realizarea unui studiu despre motivele și motivațiile emigrării tinerilor Program pentru stimularea creerii de locuri de muncă pentru tineri	8.000	2004	Primărie ONG sociale	ONG sociale	Primărie Biroul AL 21
16.	Creșterea standardului de viață pentru persoane cu venituri mici		Program de sprijin pentru persoanele și familiile cu venituri mici Program de sprijin pentru copiii din familii numeroase	37.000	2004 - 2009	Primărie ONG sociale	ONG sociale	Primărie Biroul AL 21
17.	Îmbunătățirea serviciilor de interes comunitar		Diversificarea ofertei serviciilor pentru înlesnirea plăților și obligațiilor cetățenești Înlesnirea accesului la servicii de interes comunitar: avize sanitare, RAR, evidența populației, permise auto etc.	80.000	2004	Primărie		Primărie Biroul AL 21
18.	Facilitarea construcției de locuințe private prin asigurarea de credite cu dobânzi mici		Facilitarea construcției de locuințe private prin asigurarea de credite cu dobânzi mici		2005 - 2012	Primărie		Primărie Biroul AL 21
19.	CULTURĂ ȘI DIVERTISMENT Editarea unui ghid cultural bianual		Editarea unui ghid cultural bianual	30.000	2004 - 2012	Primărie Casa de cultură ONG	Casa de cultură ONG	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERIODA	INST.	PARTENER	MONIT.
20.	Organizarea unor spectacole de sunet și lumină în cetatea Sighișoarei		Organizarea unor spectacole de sunet și lumină în cetatea Sighișoarei	15.000	2005 - 2010	Primărie Operatori culturali	Operatori culturali	Primărie Biroul AL 21
21.	Organizarea unui circuit mountainbike Stejăriș-Breite-Venchi-Vila Franka		Organizarea unui circuit mountainbike Stejăriș-Breite-Venchi-Vila Franka	14.000	2005 - 2006	Primărie ONG Asoc. sportive	ONG Asoc. sportive	Primărie Biroul AL 21
22.	Desfășurarea spectacolelor organizate cu ocazia diverselor festivaluri pe Vila Franka		Desfășurarea spectacolelor organizate cu ocazia diverselor festivaluri pe Vila Franka		2004 - 2012	Primărie ONG	ONG	Primărie Biroul AL 21
23.	Amenajarea sălilor de spectacole și a unor locuri pentru divertisment		Renovarea și amenajarea sălilor de spectacole „Mihai Eminescu” și „Ciprian Porumbescu” Amenajarea patinoarului Amenajarea unei piscine acoperite	430.000 1.100.000	2004 2005 - 2008	Primărie Primărie	Primărie S.C. Vlaimark	Primărie Biroul AL 21
ÎNVĂȚĂMÂNT, EDUCAȚIE								
	Crearea condițiilor pentru creșterea calității învățământului în municipiul Sighișoara	Primărie	Modernizarea clădirilor școlilor Program pentru dotarea instituțiilor de învățământ cu materiale didactice și amenajarea laboratoarelor de specialitate 4.Dotarea școlilor cu materiale corespunzătoare educației igienico - sanitare	100.000/an	permanen-	Primărie Școli	Școli	Primărie Biroul AL 21
2.	Înființarea consilierii psiho – logopedice în fiecare școală generală	Primărie	Amenajarea în fiecare școală a unui spațiu corespunzător necesar orelor de consiliere			Școli		Primărie Biroul AL 21
3.	Ridicarea standardului educațional și de viață în rândul rromilor, prin programe de consiliere și ajutorare (planing familial)	Primărie	1.Programe comune ale școlilor cu fundațiile și O.N.G.- urile din oraș 2.Locații pentru petrecerea timpului liber a rromilor 3.Programe de educare cu elevii și familiile problemă 4.Conceperea unui plan de măsuri pentru determinarea creșterii frecvenței tinerilor rromi la procesul de învățământ	24.000 / an	permanen-	Școli Centrul de coordonare ONG	ONG	Primărie Biroul AL 21
4.	Organizarea unor programe de formare și specializare a tinerilor din diverse domenii după terminarea învățământului primar și mediu	Primărie	1.Diversificarea ofertei privind cursurile de specializare a tinerilor 2.Colaborarea între unitățile de învățământ de profil și centrele de consultanță pentru profesionalizarea forței de muncă din zonă		permanen-	Școli AJOFM	AJOFM	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
CETATE, TURISM, MONUMENTE								
1.	ARHITECTUĂ, AMBIENT Actualizarea planurilor urbanistice ale municipiului Sighișoara		Actualizarea Planului urbanistic General al municipiului Sighișoara cu includerea prevederilor de urbanism și menajarea teritoriului din programele pentru monumentele înscrise în patrimoniul mondial Actualizarea Planului Urbanistic Zonal pentru zona protejată cu valoare istorică a municipiului Actualizarea Planului Urbanistic de Detaliu pentru orașul de jos	220.000	2004 - 2005	Primărie Direcția Jud. pentru cultură și culte Dir. Monumentelor Istorice	Dir. Monumentelor Istorice	Primărie Biroul AL 21
2.	Inventarierea, monitorizarea și stabilirea unui program pentru conservarea și restaurarea monumentelor conform urgențelor		Inventarierea și monitorizarea patrimoniului istoric de către Serviciul de Patrimoniu Reabilitarea și conservarea patrimoniului istoric construit și a zonei de protecție a acestuia Program de identificare a unor surse de finanțare Reabilitarea și conservarea în regim de urgență a Turnurilor: Cositorarilor, Cojocarilor, Măcelarilor și a Zidului Cetății	17.000	2004 - 2005	Primărie Direcția Jud. pentru cultură și culte Dir. Monumentelor Istorice		
3.	Păstrarea aspectului arhitectural medieval unitar, mai ales a spațiului protejat UNESCO, prin elaborarea unor criterii stricte pentru restaurare		Elaborarea unor criterii stricte pentru păstrarea aspectului arhitectural tradițional al cetății, luând în considerare detaliile (culori, tencuieli, porți, obloane, ferestre etc.) Program pentru păstrarea cetății ca zonă locuită cu evitarea transformării ei într-un conglomerat de restaurante și hoteluri			Primărie Dir. Monumentelor	Dir. Monumentelor	Primărie Biroul AL 21
4.	Reabilitarea infrastructurii în zona protejată cu valoare istorică		Reabilitarea infrastructurii în zona protejată cu valoare istorică Realizarea unei fântâni în stil medieval			Primărie SC ATT SA Muzeul de Istorie	Muzeul de Istorie	Primărie Biroul AL 21
5.	Amenajarea în actuala clădire a primăriei (fosta Prefectură a județului Târnava Mare) a unui centru cultural și de învățământ superior		Amenajarea în actuala clădire a primăriei (fosta Prefectură a județului Târnava Mare) a unui centru cultural și de învățământ superior Mutarea primăriei în clădirea neterminată a CEC			Primărie		Primărie Biroul AL 21
6.	Susținerea și propagarea unui turism cultural prin atragerea organizatorilor de conferințe, simpozioane și expoziții naționale și internaționale		Susținerea și propagarea unui turism cultural prin atragerea organizatorilor de conferințe, simpozioane și expoziții naționale și internaționale			Primărie Operatori culturali	Operatori culturali	Primărie Biroul AL 21

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERI-OADA	INST.	PARTENER	MONIT.
7.	Înființarea în Sighișoara a unei universități cu diverse profiluri pentru a accentua importanța aspectului cultural		Universitatea Culturală Sighișoara Amenajarea bibliotecii documentare ca expoziție a Universității Culturale			Primărie Biblioteca Municipală	Biblioteca municipală	Primărie Biroul AL 21
8.	Îmbogățirea ofertei turistice prin amenajarea unor muzee și expoziții cu diverse profiluri		Amenajarea unui muzeu etnografic Amenajarea unor expoziții de: Etnografie Artă plastică veche și contemporană Obiecte din domeniul geologiei Amenajarea unor case memoriale și a unor săli destinate personalităților sighișorene			Primărie Muzeul de Istorie ONG culturale	Muzeul de istorie	Primărie Biroul AL 21
9.	Cetatea – zonă pietonală		Program pentru eliminarea circulației auto din cetate Program pentru aprovizionarea magazinelor și restaurantelor, transportul turiștilor la hoteluri			Primărie		Primărie Biroul AL 21
10.	Înlocuirea reclamelor ne adecvate din cetate și orașul de jos		Înlocuirea reclamelor ne adecvate din cetate și orașul de jos cu reclame potrivit specificului medieval			Primărie		Primărie Biroul AL 21
11.	Stimularea unui comerț civilizat cu produse alimentare specifice zonei		Amenajarea în cetate a unui spațiu pentru desfacerea de produse alimentare proaspete, specifice zonei			Primărie Producători	Producători	Primărie Biroul AL 21
12.	TURISM Îmbunătățirea posibilităților de informare a turiștilor		Realizarea unui Birou de informare turistică în zona centrală Realizarea unui punct de informare turistică în cetate Realizarea și afișarea unei hărți explicative a cetății Sighișoara			Primărie Operatori din turism	Operatori din turism	Primărie Biroul AL 21
13.	Amenajarea în cetate a unor ateliere meșteșugărești, anticariate și a unor trasee ale meșteșugurilor		Amenajarea în cetate a unor ateliere meșteșugărești, muzee ale breslelor și anticariate Realizarea unui „Traseu turistic al meșteșugului” Realizarea unui traseu turistic de-a lungul zidului cetății			Primărie Muzeul de Istorie Casa de cultură ONG	Muzeul de Istorie Casa de cultură ONG	Primărie Biroul AL 21
14.	Amenajarea în incinta Liceului Teoretic „Joseph Haltrich” a unui muzei al istoriei învățământului sighișorean		Amenajarea în incinta Liceului Teoretic „Joseph Haltrich” a unui muzei al istoriei învățământului sighișorean			Primărie Lic. „Joseph Haltrich”	Lic. „Joseph Haltrich”	Primărie Biroul AL 21
15.	Realizarea unor trasee turistice în împrejurimile orașului		Realizarea unor trasee turistice în împrejurimile orașului Amenajarea unor trasee ca „poteci educative” pentru cunoașterea florei și faunei			Primărie ONG de mediu Școli	Școli ONG de mediu	Primărie Biroul AL 21

SIGHIȘOARA

Nr. crt.	OBIECTIVE SPECIFICE	FINANȚARE	TITLUL PROIECTULUI	Val (EUR)	PERIOADA	INST.	PARTENER	MONIT.
16.	Refacerea fostei linii înguste de cale ferată Sighișoara – Agnita cu gara de capăt pe strada Ana Ipătescu		Refacerea fostei linii înguste de cale ferată Sighișoara – Agnita cu gara de capăt pe strada Ana Ipătescu			Primărie Muzeul de Istorie	Muzeul de Istorie	Primărie Biroul AL 21
17.	Amplasarea unor panouri cu planul orașului în diferite puncte de interes		Amplasarea unor panouri cu planul orașului în diferite puncte de interes (gară, locuri de parcare etc.)			Primărie		Primărie Biroul AL 21

■

58

MUNICIPIUL

IV. PROIECTE PRIORITARE

1. ADĂPOST DE URGENȚĂ PENTRU PERSOANE AFLATE ÎN DIFICULTATE

Localizare
Sighișoara

Justificare

- Lipsa unor posibilități de cazare la nivelul orașului, pentru persoane aflate în dificultate
- Existența unor persoane aflate în dificultate
- Lipsa serviciilor sociale în domeniu

Obiective

- Îmbunătățirea serviciilor sociale acordate persoanelor aflate în dificultate
- Scăderea numărului de cazuri sociale nerezolvate

Rezultate

- Servicii sociale de calitate
- Scăderea mortalității și morbidității
- Costuri de spitalizare mai mici

Activități principale

- Realizarea unei baze de date
- Constituirea unui adăpost pentru persoane aflate în dificultate
- Promovarea activității centrului

Date economice

- investiții (valoare)
  - 67.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

ONG - uri sociale – Avram Florin

2. AMENAJAREA ÎNTREGULUI PLATOU BREITE CA REZERVAȚIE NATURALĂ, INTERZICEREA CIRCULAȚIEI ȘI A PĂȘUNATULUI

Localizare

Sighișoara, platoul Breite

Justificare

Pe platoul Breite sunt stejari multisecolari care trebuie protejați. Se mai practică încă pășunatul în zonă și se distrug astfel puieții de stejar. Circulația necontrolată poate, de asemenea, să provoace pagube în zona protejată.

Valoarea acestei rezervații în cadrul patrimoniului natural al țării justifică ea însăși necesitatea protejării ariei.

Obiective

- Inventarierea completă a stejarilor din această arie și monitorizarea lor
- Realizarea unei monografii a platoului Breite
- Realizarea documentației pentru extinderea ariei protejate la întregul platou Breite

Rezultate

- O mai bună protecție a stejarilor de pe platoul Breite
- Educarea comunității în sensul protecției patrimoniului natural al Sighișoarei
- O mai bună promovare a valorii patrimoniului natural al Sighișoarei

Activități principale

Date economice

- investiții (valoare)
  - 50.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Bugetul local
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Fundația "Sighișoara Durabilă" are un proiect pentru extinderea și protejarea platoului Breite

Persoana de contact:

Fundația "Sighișoara Durabilă" – Goța Alexandru

3. REABILITAREA ȘI EXTINDEREA ALIMENTĂRII CU APĂ ȘI A CANALIZĂRII ÎN SIGHIȘOARA

Localizare

Sighișoara

Justificare

Sistemul de alimentare cu apă este vechi și din acest motiv se produc deseori spurgeri ale conductelor de alimentare, necesitând intervenții costisitoare și greu de realizat. Depunerile de pe conducte sunt mari și influențează negativ calitatea apei potabile.

Sistemul de canalizare din zona centrală a orașului este vechi și nu mai are capacitatea de preluare și transport necesară. Din acest motiv se produc înfundări ale canalelor și se inundă imobilele din centrul orașului, mai ales în perioadele cu precipitații abundente.

Obiective

- Îmbunătățirea sistemului de alimentare cu apă potabilă
- Îmbunătățirea calității apei potabile
- Creșterea capacității de colectare și preluare a apei menajere și pluviale

Rezultate

- Creșterea calității serviciilor de canalizare prestate către cetățenii din centrul orașului
- Eliminarea pagubelor produse de sistemul actual de canalizare

Activități principale

- Reabilitarea rețelei de alimentare cu apă potabilă
- Reabilitarea rețelei de canalizare

Date economice

- investiții (valoare)
  - 2. mil. EUR

- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Bugetul local
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Studiu de fezabilitate pentru o parte din rețeaua de alimentare și din cea de canalizare

Persoana de contact:

Primăria Sighișoara: Moldovan Victor

4. PROGRAM PENTRU ELIMINAREA CIRCULAȚIEI AUTO ÎN CETATE

Localizare

Sighișoara

Justificare

Circulația auto în cetate dăunează monumentelor, care sunt clădiri vechi și fără fundații, precum și aspectului estetic al cetății

Obiective

Protejarea și conservarea patrimoniului istoric al Sighișoarei

Rezultate

- Creșterea gradului de protejare a monumentelor
- Îmbunătățirea ofertei turistice

Activități principale

- Promovarea ideii de protejare a patrimoniului
- Realizarea unei inițiative privind circulația în cetate

Date economice

- investiții (valoare)
  - 10.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

SIGHIȘOARA

Persoana de contact:

Primărie – Daniela Oprea

5. REFACEREA FOSTEI LINII ÎNGUSTE DE CALE FERATĂ SIGHIȘOARA - AGNITA

Localizare

Sighișoara

Justificare

Diversificarea ofertei turistice

Obiective

Realizarea unor noi posibilități de agrement pentru turiști și localnici

Rezultate

- Sporirea numărului de turiști cu sejur mai îndelungat
- Punerea în valoare a patrimoniului natural al împrejurimilor orașului

Activități principale

Realizarea liniei înguste de cale ferată

Date economice

- investiții (valoare)
  - 3.000.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Primărie – Daniela Oprea

6. CONSTRUIREA UNEI MATERNITĂȚI

Localizare

Sighișoara

Justificare

- Serviciile furnizate în cadrul actualei maternități sunt nesatisfăcătoare
- Clădirea este foarte veche și se află într-o stare de degradare avansată

- Lucrările de reparații ar costa mai mult decât realizarea unei maternități noi

Obiective

Îmbunătățirea serviciilor medicale acordate

Rezultate

- Scăderea morbidității infantile
- Creșterea gradului de satisfacere a necesităților comunității

Activități principale

Construirea unei maternități

Date economice

- investiții (valoare)
  - 2.300.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Spitalul municipal – Dr. Larga Stelian

7. PROGRAM DE SPRIJINIRE A ACTIVITĂȚILOR MICILOR MEȘTEȘUGARI PRIN EVIDENȚIEREA LOR (CREAREA UNEI BAZE DE DATE) ȘI STIMULAREA ACTIVITĂȚII LOR PRIN CREAREA UNOR FACILITĂȚI

Localizare

Sighișoara

Justificare

- Activitate micilor meșteșugari este în declin
- Se pierd o serie de meșteșuguri tradiționale
- Poate atrage mai mulți turiști, prin diversificare ofertei

Obiective

- Stimularea înființării unor ateliere meșteșugărești cu specific zonal
- Promovarea meseriilor tradiționale

- Realizarea unor expoziții pe diverse specificuri

Rezultate

- Locuri de muncă
- Păstrarea unor tradiții specifice zonei
- Conservarea unor obiceiuri tradiționale
- Îmbunătățirea ofertei turistice

Activități principale

Crearea unor facilități pentru micii meșteșugari (chirii mici, taxe mai mici etc.)

Date economice

- investiții (valoare)
  - 8.000 EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Primăria Sighișoara – Oprea Daniela

8. REABILITAREA ÎN REGIM DE URGENȚĂ A TURNURILOR: COSITORARILOR, COJOCARILOR, MĂCELARILOR ȘI A ZIDULUI CETĂȚII

Localizare

Sighișoara

Justificare

Sunt într-un stadiu avansat de degradare și necesită urgent lucrări de consolidare și renovare

Obiective

Protejarea și conservarea patrimoniului istoric al Sighișoarei

Rezultate

- Creșterea gradului de protejare a monumentelor
- Îmbunătățirea ofertei turistice

Activități principale

Lucrări de reabilitare și consolidare

Date economice

- investiții (valoare)
  - 17.000 EUR/an
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Primărie – Victor Moldovan

9. MODERNIZAREA CLĂDIRILOR ȘCOLILOR

Localizare

Sighișoara

Justificare

Majoritatea clădirilor sunt vechi și costurile sunt destul de mari pentru întreținerea acestora

Obiective

Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a procesului de învățământ

Rezultate

- Reducerea abandonului școlar
- Creșterea procentului de promovabilitate în școli
- Creșterea numărului de elevi cu rezultate deosebite la concursuri școlare

Activități principale

- Modernizarea clădirilor
- Modernizarea dotărilor
- Achiziționarea unor materiale didactice moderne
- Dotarea laboratoarelor

Date economice

- investiții (valoare)
  - 100.000 EUR/an

SIGHIȘOARA

- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Primărie – Victor Moldovan

10. PROGRAM PENTRU OPTIMIZAREA TRAFICULUI, CREAREA DE LOCURI DE PARCARE ȘI DIRIJAREA TRAFICULUI DE TRANZIT ÎN AFARA ORAȘULUI

Localizare

Sighișoara

Justificare

- Locurile de parcare sunt insuficiente, atât în centrul orașului cât și în cartierele de blocuri
- Traficul greu care tranzitează orașul provoacă o serie de neajunsuri legate de poluare
- Lipsa amenajărilor pentru fluidizarea circulației la unele intersecții cu trafic mai mare

Obiective

- Fluidizarea traficului în oraș
- Rezolvarea problemelor create de lipsa locurilor de parcare
- Eliminarea problemelor create de traficul de tranzit

Rezultate

- Mai puține accidente
- Reducerea poluării în oraș
- Înfrumusețarea aspectului orașului
- Creșterea gradului de satisfacere a cerințelor cetățenilor

Activități principale

- Amenajarea unor locuri de parcare
- Administrarea în bune condiții a locurilor de parcare
- Soluții pentru eliminarea traficului de tranzit

Date economice

- investiții (valoare)
  - 3.000.000 EUR

- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare

Persoana de contact:

Primăria Sighișoara – Oprea Daniela

11. DEZVOLTAREA SECTORULUI SERVICIILOR, ÎN SPECIAL A SERVICIILOR ÎN TURISM

Localizare

Sighișoara

Justificare

Sectorul servicii are o pondere mică în economia Sighișoarei. Dezvoltarea acestui sector ar aduce noi locuri de muncă și ar asigura o mai bună satisfacere a nevoilor comunității. În turism, necesitatea dezvoltării serviciilor este și mai mare, având în vedere numărul în creștere de turiști care vizitează Sighișoara și tendința de prelungire a șederii în oraș, de la câteva ore la câteva zile.

Obiective

- Dezvoltarea unor programe de formare a personalului pentru servicii în turism
- Stimularea înființării unor IMM-uri care să furnizeze servicii în diverse domenii
- Crearea de noi locuri de muncă

Rezultate

- Scăderea numărului de șomeri
- Îmbunătățirea ofertei turistice și a calității serviciilor oferite
- Creșterea veniturilor la bugetul local

Activități principale

- Organizarea unor cursuri de instruire pentru calificarea în diverse servicii
- Realizarea, în cadrul primăriei, a unei baze de date asupra persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, în colaborare cu biroul local al AJOFM Mureș

- Realizarea unui program de promovare, în rândul membrilor comunității, a posibilităților de instruire în servicii (broșuri, pliante, întâlniri, etc.)
- Realizarea unor întâlniri periodice ale oamenilor de afaceri din oraș, în colaborare cu CLIMM și cluburi ale oamenilor de afaceri
- Realizarea unui program de colaborare cu instituții furnizoare de instruire în domeniul serviciilor

Date economice

- investiții (valoare)
  - 300.000 EUR
- sursa de finanțare (cât din surse locale, subvenții, altele)
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Persoana de contact:

Primăria Sighișoara – Oprea Daniela

12. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII APEI POTABILE

Localizare

Sighișoara

Justificare

Apa potabilă furnizată stația de captare și tratare a apei de la intrarea în Sighișoara nu este întotdeauna de cea mai bună calitate.

Sursa de apă este râul Târnava Mare și stația de tratare a apei ar necesita o îmbunătățire a echipamentelor și dotarea cu treaptă biologică de tratare.

■

Sistemul de alimentare cu apă este vechi și depunerile de pe conducte influențează negativ calitatea apei potabile.

Obiective

- Modernizarea dotărilor treptelor de tratare existente la stația de tratare a apei (Uzina de apă)
- Realizarea treptei biologice la stația de tratare a apei

Rezultate

- Creșterea calității serviciilor prestate către cetățenii din centrul orașului
- Eliminarea pagubelor produse de sistemul actual de canalizare

Activități principale

- Modernizarea treptei mecanice a stației de tratare
- Modernizarea treptei chimice a stației de tratare
- Realizarea treptei biologice a stației de tratare

Date economice

- investiții (valoare)
  - 1 mil. EUR
- sursa de finanțare (surse locale, subvenții, altele)
  - Bugetul local
  - Se caută surse de finanțare

Stadiul actual (studiu de fezabilitate, aplicație pentru finanțare ISPA, SAPARD, discuții preliminare etc.)

Discuții preliminare asupra îmbunătățirii calității apei potabile

Persoana de contact:

- Primăria Sighișoara: Moldovan Victor